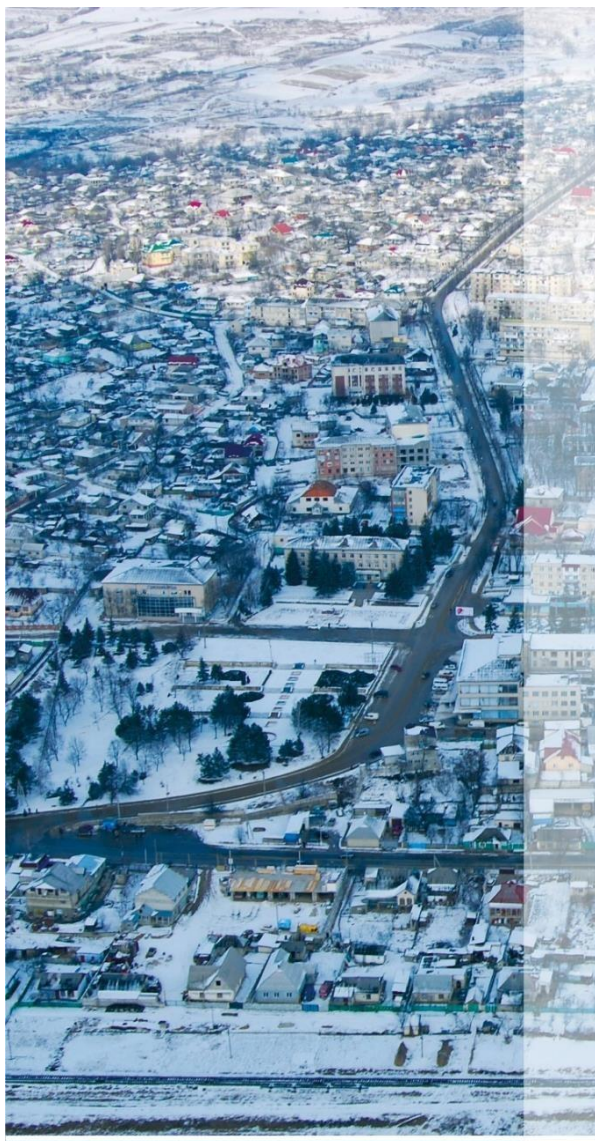

Primăria orașului Călărași

Program de Revitalizare Urbană al or. Călărași pentru anii 2022-2026

Primăria or. Călărași

Date de contact: adresă, or. Călărași, str. Mihai Eminescu 19

Persoana responsabilă de revitalizare urbană

Lilia Rață, specialist pentru atragerea investițiilor Primăria Călărași

Telefon: 060 920 915

Email: liliarata@yandex.com

Programul de revitalizare urbană a or. Călărași a fost elaborat în baza principiilor de participare, transparență și parteneriat. Programul a fost aprobat la ședința Consiliului Local nr. 2/18 din 25 martie 2022 .

Echipa locală a or. Călărași a fost sprijinită, în procesul de elaborare a programului, de reprezentantul Rețelei Naționale de Revitalizare Urbană, specialiștii Agenției de Dezvoltare Regională Centru și facilitatorii Centrului de Urbanism din Republica Moldova.

CONȚINUT

I. REVITALIZARE URBANĂ – INTRODUCERE	5
1.1. Orașul Călărași – prezentare generală	5
1.2. Legăturile Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice.....	7
II. ANALIZA ORAȘULUI CĂLĂRAȘI.....	9
DETERMINAREA ZONELOR DEGRADATE ȘI A ZONEI DE REVITALIZARE	9
2.1. Delimitarea zonelor orașului.....	9
2.2. Descrierea metodologiei de studiu	12
2.3. Sfera Socială.....	11
2.3.1 Sărăcia și asistența socială	12
2.3.2 Participarea la alegeri	15
2.3.3 Instituții de învățământ și școlarizare	15
2.4 Sfera economică	15
2.5 Sfera de mediu.....	18
2.5.1 Evacuarea deșeurilor	18
2.5.2 Canalizare și stația de epurare.....	20
2.6 Sfera spațial-funcțională	22
2.6.1 Zone verzi și spații de joacă.....	22
2.6.2 Transport public.....	21
2.7 Sfera tehnică.....	22
2.7.1 Starea drumurilor.....	22
2.8 Identificarea Zonelor degradate și a Zonei de Revitalizare	23
2.8.1 Zonele degradate	23
2.8.2 Determinarea Zonei de Revitalizare	24
III. ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE	26
3.1. Specificul Zonei de Revitalizare	28
3.2. Sfera socială	29
3.2.1 Securitatea publică	30
3.3 Sfera economică	31
3.4 Sfera de mediu.....	32
3.4.1 Evacuarea deșeurilor	32

3.4.2	Poluarea aerului.....	34
3.5	Sfera spațial-funcțională	35
3.5.1	Starea clădirilor și a terenurilor de joacă pentru copii	35
3.5.2	Zona de verdeață și agrement	37
3.6	Sfera tehnică.....	38
3.6.1	Infrastructura rutieră și pietonală	38
IV.	VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A ZONEI DE REVITALIZARE	39
4.1.	Viziunea de dezvoltare a Zonei de Revitalizare	39
4.2.	Obiectivele de dezvoltare ale Zonei de Revitalizare.....	39
V.	PROIECTE PENTRU ZONA DE REVITALIZARE. FIȘE CONCEPTUALE	41
A.	Proiecte de bază	41
VI.	CADRUL FINANCIAR, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ.....	48
6.1.	Managementul Programului de Revitalizare Urbană.....	48
6.2.	Cadrul financiar al Programului de Revitalizare 2022-2026.....	49
6.3.	Monitorizarea și evaluarea Programului de Revitalizare Urbană	50
	Anexe	52

I. REVITALIZARE URBANĂ – INTRODUCERE

1.1. Orașul Călărași – prezentare generală

Orașul Călărași este situat în zona Centru în regiunea Codrilor, între Chișinău și Ungheni (59 de km până la Ungheni, 9 de km până la capitala Republicii Moldova și 132 km de municipiul Iași, România). Pe teritoriul orașului Călărași traversează drumul internațional Chișinău-Iași și calea ferată. Suprafața totală a orașului Călărași este de 4.233 ha, din acestea 1505 ha sunt terenuri cu destinație agricolă.

Structura terenurilor cu destinație agricolă este reprezentată de terenuri arabile 885 ha, culturi multianuale 881 ha, dintre care viile ocupă 476 ha, livezile 404 ha, pășuni și fânețe 485 ha. Spațiile verzi ocupă 768 ha: pădurile 732 ha, restul fiind fâșii de protecție și tufișuri. Terenul fondului apelor ocupă 433 ha, dintre care mlaștinile – 128 ha, iazurile – 39 ha. Terenurile alocate pentru construcții sunt de 4 ha.

În orașul Călărași activează 3 grădinițe de copii, din care o grădiniță este construită tip Casă Pasivă, o instituție energo-eficientă. La fel activează 2 licee, 2 școli sportive, Școala de Arte, Incubatorul de Afaceri din Călărași, biblioteca publică raională, muzeul de istorie și etnografie, stadionul orașenesc, instituții publice.

Figura 1 Amplasarea or. Călărași pe harta RM

Orașul Călărași este o zonă turistic dezvoltată, prin prezența Muzeului de istorie și etnografie, Estrada de vară, Pista de schi, Muzeul beciurilor subterane, Nuferi pe Lac, Aero-Club Călărași, Traseul Național Motto-Cross, Clubul ciclismului, Mezeul Viorii.

Conceptul de Revitalizare Urbană

Conceptul de Revitalizare Urbană vine în schimbarea paradigmei urbane privind modul de planificare, finanțare, dezvoltare și guvernare a orașelor, bazat pe necesitățile actuale și de perspectivă, pe specificul fiecărei zone în parte a orașelor. Acest program se bazează pe conceptul de Revitalizare Urbană care este definit drept *un proces de eliminare dintr-o stare de criză a zonelor urbane desfășurat în mod complex de autoritățile locale prin parteneriate locale și regionale*. Această abordare de revitalizare se bazează pe 4 principii de bază: concentrare teritorială, participare civică, abordare integrată, surse de finanțare diverse. Aceste principii au stat la baza metodologiei de lucru care a fost utilizată pentru elaborarea PRU, un proces susținut de experți din Polonia. Astfel, după un studiu aprofundat al întregului oraș, a fost selectată o zonă a orașului unde a fost identificată o concentrare de fenomene negative, s-au consultat și au fost implicați în proces locuitorii zonei respective și s-au propus soluții care corespund necesităților și potențialului zonei.

Respectiv, documentul de față – Programul de Revitalizare Urbană (PRU) pentru or. Călărași este un document operațional pentru perioada 2022-2026 în domeniul revitalizării și definește obiectivele, direcțiile de activități și proiectele de revitalizare, precum și principiile mecanismelor de coordonare și management, monitorizare și evaluare ale programului. Scopul prezentului PRU este de a ajuta APL să realizeze proiectele de revitalizare urbană într-un mod argumentat, transparent și participativ.

Pentru elaborarea acestui document este responsabilă Lilia Rața, specialistă principală și membră a Comitetul de Coordonare din cadrul Primăriei Călărași, creat prin Dispoziția primarului nr. 92 din 19 mai 2021. Datele și informațiile din acest document au fost colectate din diferite surse, urmând principiile de transparență și participare civică (vizite în teren, comisii consultative locale) (vedeți anexele prezentului document).

Urmând principiile de revitalizare, acest PRU se focusează pe zonele degradate. Implementarea proiectelor care va duce la dezvoltarea zonei, îmbunătățirea condițiilor de odihnă, educație și infrastructură pentru creșterea calității vieții cetățenilor. Acțiunile se concentrează doar pe o zonă din or. Călărași, deoarece implementarea acestuia va contribui la revitalizarea într-un mod integrat a zonei, ținând cont de nevoile și așteptările comunității locale și va servi drept un proiect-pilot pentru orașul Călărași.

1.2. Legăturile Programului de Revitalizare Urbană cu documentele strategice

În scopul elaborării prezentului PRU documentele strategice existente pentru a analiza situația existentă și procesele lansate anterior. Astfel, au fost consultate :

Context local

A. Planul Urbanistic General

Planul Urbanistic General or. Călărași a fost aprobat de Consiliul orășenesc în decembrie 2015 și descrie starea spațiului locativ, nivelul lor de amenajare urbanistică, complexitatea de utilitate publică, asigurarea acestora cu spații verzi, parcuri, scuaruri, terenuri sportive, infrastructura pietonală, etc. precum și cu structura edilitară.

Datele statistice și tehnice din acest document au fost utilizate la etapa de cercetare a orașului pentru PRU. În ceea ce privește proiectele propuse în prezentul PRU, acestea sunt mai specifice (PUG fiind un document mai general) și pentru o sincronizare a direcțiilor de dezvoltare a or. Călărași se recomandă actualizarea PUG-ului, luând în considerație prezentul PRU.

B. Strategia de Dezvoltare Comunitară a orașului Călărași 2021-2026

Strategia de Dezvoltare Comunitară a orașului Călărași (SDC) reprezintă un document de politici și un instrumentul principal de planificare strategică a dezvoltării orașului Călărași până în anul 2025.

SDC se bazează pe trei dimensiuni de dezvoltare durabilă: dimensiunea ecologică, economică și cea socială și cuprinde: profilul dezvoltării social economice a orașului (capitalul natural, mediul social-cultural, serviciile sociale, dezvoltarea economică, infrastructura locală, mediul ambiant și situația ecologică, capacitatea instituțională, analiza SWOT) și însăși strategia de dezvoltare comunitară (cadrul general al strategiei și cadrul operațional). Implementarea PRU Călărași va contribui în mod esențial la realizarea viziunii Strategiei de Dezvoltare Comunitară a orașului Călărași, deoarece proiectele planificate în cadrul PRU corespund viziunii menționate.

Context național

Programul de Revitalizare Urbană al orașului Călărași pentru anii 2022-2026 reprezintă un instrument al dezvoltării urbane durabile, care conține un set de acțiuni asupra unei zone, pe o perioadă determinată de 5 ani, care are drept scop final reanimarea unei zone nevalorificate și dezavantajate și soluționarea printr-un mod participativ a unor probleme importante ale orașului care vor contribui la dezvoltarea armonioasă a localității. Astfel, aceasta se află în concordanță cu cele mai importante documente de politici în domeniul dezvoltării naționale și regionale.

- **Strategia Națională de Dezvoltare Regională 2022-2028** (SNDR) – principalul document în calitate de document umbrelă de politică publică de planificare strategică a dezvoltării regionale a țării, elaborat de către Ministerul Dezvoltări Regionale și Construcțiilor (MDRC).

Liniile directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova, reprezintă un document elaborat de Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului și adresat autorităților administrației publice, inclusiv persoanelor responsabile de gestionarea proceselor de Revitalizare Urbană.

PRU al orașului Călărași este elaborat în conformitate cu liniile directoare corespunde în totalitate normelor și principiilor de revitalizare urbană, fiind bazat pe cooperare între administrațiile publice la nivel central și local, parteneriate eficiente și durabile cu comunitatea locală și sectorul privat, campanii de informare/promovare, transparență în procesul decizional și nu în ultimul rând înțelegerea specificului și contextului local.

Totodată menționăm faptul că Revitalizarea Urbană este inclusă în ***Manualul Operațional privind modul de utilizare a mijloacelor Fondului Național pentru Dezvoltare Regională***, Programul 2: Dezvoltare urbană. Aceasta va oferi posibilitate de co-finanțare din surse naționale în baza apelului competitiv.

Fondul Național pentru Dezvoltare Regională (FNDR) este constituit în conformitate cu prevederile Legii Nr. 438 din 28.12.2006 privind dezvoltarea regională în Republica Moldova. FNDR reprezintă instrumentul principal de finanțare a programelor și proiectelor orientate spre atingerea obiectivelor politicii de dezvoltare regională.

II. ANALIZA ORAȘULUI CĂLĂRAȘI.

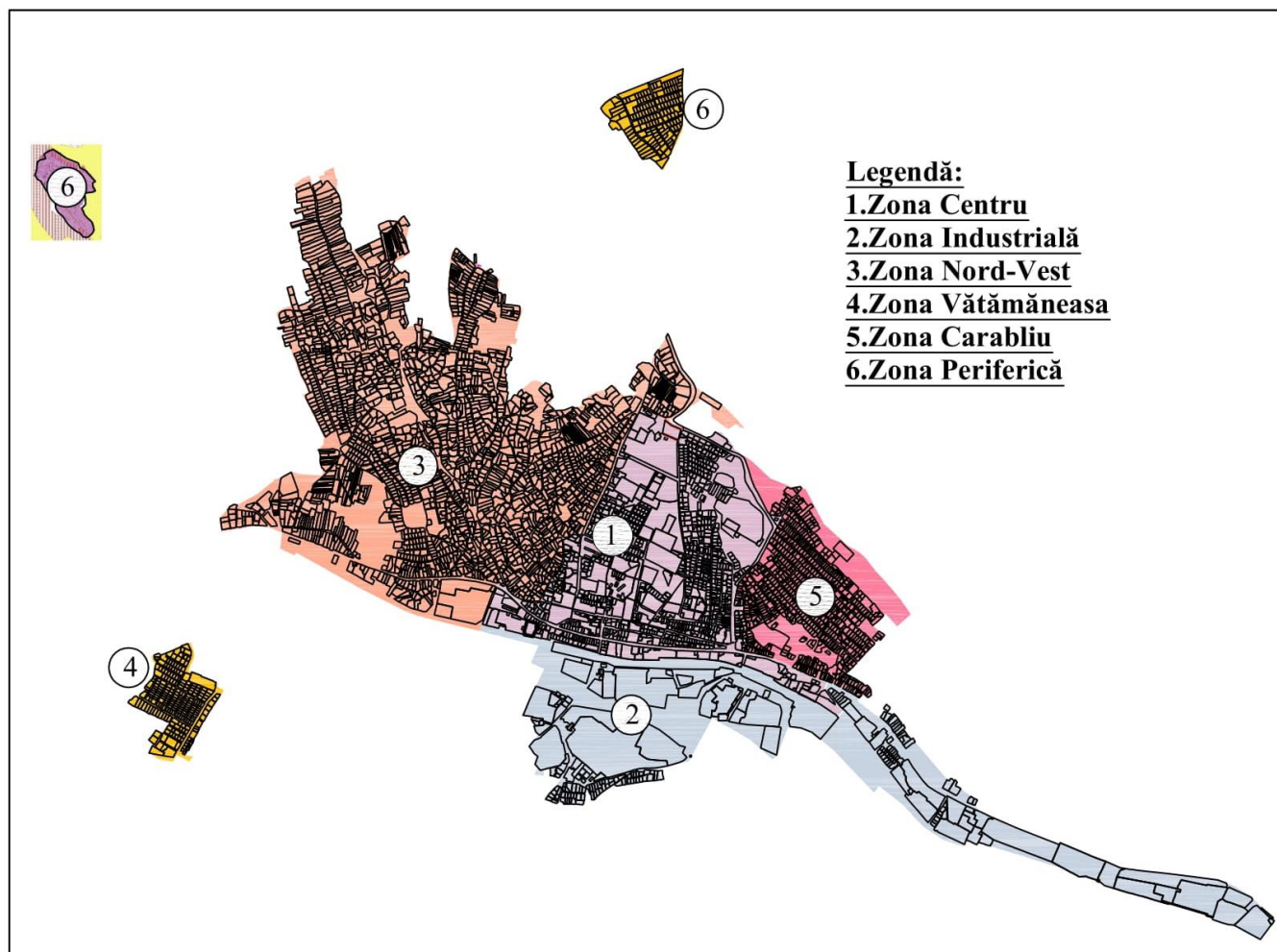
DETERMINAREA ZONELOR DEGRADATE ȘI A ZONEI DE REVITALIZARE

2.1. Delimitarea zonelor orașului

Analiza or. Călărași a fost efectuată atât pentru întreg orașul, cât și pentru zonele acestuia. Astfel, a fost utilizată divizarea orașului pe zone conform PUG-ului și au fost cercetate 6 zone (Figura 2).

Liniile directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova, - <https://www.mediu.gov.md/ro/content/linii-directoare-privind-revitalizarea-urban%C4%83-%C3%AEn-republica-moldova>

Figura 2. Divizarea administrativă a or. Călărași conform PUG

Tabelul 1. Divizarea pe zone a orașului

Denumirea Zonei		Nr de locuitori (nr. pers.)	Suprafața (ha)
1	Centru	4488 / 27,36 %	171 / 18,81%
2	Industrială	3392 / 20,68 %	110 / 12,10%
3	Nord-Vest	5370 / 32,74%	223 / 24,53%
4	Vătămăneasa	1220 / 7,43%	173 / 19,03%
5	Carabliu	1550 / 9,45%	154 / 16,94%
6	Periferică	380 / 2,32%	78 / 8,58%
Total		16 400 / 100%	909/ 100%

Zona „Centru” Zona centru este una din cele mai importante zone ale oraşului, aici sunt concentrate toate instituțiile de învățământ, spitale, şcoli, grădinițele, majoritatea agenților economici ai localității, parcurile publice, muzeu, casa de cultură, primăria, alte servicii desconcentrate, Incubatorul de afaceri, stadionul oraşenesc, biblioteca centrală, hotel, şcolile sportive, amfiteatrul de vară, azilul pentru bătrâni, centrul de plasament temporar pentru mame şi copii, cimitirul central. Zona Centru este favorabilă pentru construcție din cauza pantei versantului, în acest sector nu au loc inundații

Zona „Industrială”, Teritoriul acestei zonei amplasat compact este situat în partea de nord-est a oraşului Călăraşi de-a lungul str. Alexandru cel Bun. Suprafața totală ocupată de întreprinderi constituie circa 34 ha. Cele mai importante activități economice sunt: prelucrarea şi producerea produselor lactate, producerea asfaltului, producerea materialelor de construcție şi comercializare, servicii tehnice auto.

Zona „Nord-Vest”, reprezintă zona rezidențială nefavorabilă pentru construcții din cauza pantei crescute, cu alunecări vechi de teren, premise pentru stabilizarea versanților practic nu există.

Zona „Vătămăneasa” –o zona rezidențială localizată la periferia oraşului, cu 10,4 mii m² case individuale, cu gospodărie piscicolă, stație de deservire tehnică, depozit, stație de alimentare cu gaz;

Zona „Carabliu” –o zonă rezidențială cu case pe pământ, cimitirul evreiesc ca atracție turistic. O parte din locuitorii acestei zone sunt romi.

Zona „Periferică” – Zonele periferice prezintă 2 zone cu case pe pământ: Oricova cu 60 de case unde se găseşte baza de vară Oricova pentru copii, o bibliotecă şi un magazin, o biserică. Drumurile sunt din piatră. Al doilea sector se numeşte Podiş cu 130 case, Zona Podiş şi Oricova au acces la transportul public conform graficului de activitate.

2.2. Descrierea metodologiei de studiu

Cele 6 zone ale Călăraşului au fost analizate în baza indicatorilor sociali, economici, de mediu, spațial-funcționali şi tehnici. Fiecare indicator a avut o valoare numerică, oferită de direcțiile primăriei sau date statistice oficiale. Pentru determinarea unei valori comparabile între sectoare, fiecare indicator a fost raportat la 1000 de locuitori (la nivelul zonei).

Pentru a putea compara şi înţelege în care zonă se înregistrează cele mai intense procese negative au fost oferite datelor brute un anumit punctaj. Pentru calcularea punctajului, drept valoare de bază a servit media pe oraş (VM) căreia i-a fost atribuită valoarea „0” (zero), iar datele pentru fiecare indicator, separat per zonă au fost comparate cu VM. Dacă coeficientul denotă o situație mai bună decât media pe oraş, atunci i se atribuie punctajul zero, fiindcă demonstrează o situație pozitivă, pe

când scopul PRU este determinarea zonelor cu acumulări de probleme, de aceea vom atrage atenția la fenomenele negative. Dacă indicatorul per sector comparativ cu VM pe oraș denotă o situație/un proces negativ, atunci sectorului i se atribuie un punctaj mai mare (de câte ori problema este mai intensă decât media pe oraș). Adică fiecare indicator este analizat separat, căci aceleași cifre în unele situații reprezintă o situație/un proces negativ, în altele pozitiv.

De exemplu, la numărul de familii social-vulnerabile coeficientul per oraș, adică $VM = 3,21$ și acestei cifre îi vom atribui valoarea 0, iar datele din sectoare le comparăm cu 3,21. Astfel, în sectorul Nord Vest coeficientul la numărul de familii social vulnerabile este $= 3,43$, adică o situație mai bună decât coeficientul per oraș și oferim punctajul 0. În sectorul Centru coeficientul este $= 9,7$, ceea ce este de aproape 3 ori mai mare decât coeficientul per oraș și respectiv îi vom atribui punctajul „3”. În același mod am calculat pentru fiecare indicator. Adică, un punctaj mai mare, denotă o concentrare sporită a problemei în zona respectivă.

2.3 Sfera socială

Indicatorii sociali au o pondere semnificativă în procesul de determinare a zonelor degradate, atât timp cât schimbarea începe de la oameni și se realizează tot pentru oameni. Creșterea nivelului de trai, ameliorarea condițiilor de viață și îmbunătățirea calității vieții sunt elemente esențiale pentru o societate puternică și armonioasă.

Astfel, au fost consultate datele statistice oferite de autoritățile și instituțiile publice (Primăria Călărași, Consiliul Raional Călărași, Oficiul Stării Civile Călărași, Agenția pentru Ocuparea Forței de Muncă Călărași ș.a.) pentru a face o analiză a situației sociale din oraș. Au fost selectate acele date disponibile nu doar pentru întreg orașul Călărași dar și separat, per zone.

După cum este indicat în Tab. 2 au fost analizate datele cu privire la numărul de familii social-vulnerabile, numărul persoanelor ce beneficiază de asistență socială, ponderea participării la alegeri și numărul de solicitări către APL. Au fost evidențiate datele care indică prezența unor procese negative (în ce zone trăiesc cele mai multe familii social-vulnerabile, care au solicitat cele mai des ajutor de la APL etc.).

Acești indicatori au fost analizați din perspectiva veniturilor, acces la servicii de asistență socială și servicii publice oferite de primărie.

Tabelul 2. Indicatorii sociali și punctajul oferit, pentru toate zonele or. Călărași

	Numărul de familii social-vulnerabile		Numărul persoanelor care beneficiază de asistență socială		Participarea la alegeri (2015) în circumscripție electorală		Numărul de solicitări către APL (2017)	
	Număr la 1000 loc.	Punct aj	Număr la 1000 loc.	Punct aj	(în % față de total)	Punct aj	Număr la 1000 loc.	Punctaj
Media pe oraș (VM)	3,21		29,38		44.33%		25,15	
Valoarea comparativă pentru punctaj	<i>Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 3,21</i>		<i>Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 29,38</i>		<i>Proces negativ dacă % mai mic de 44,33</i>		<i>Proces negativ dacă coeficientul mai mare de 25,15</i>	
Centru	9,92	0	59,23	2	38.34%	2	48,16	3
Nord-Vest	6,62	1	45,17	2	40.87%	1	34,78	2
Carabliu	2,45	0	30,09	1	40.38%	1	32,30	1
Zona Periferică	2,71	2	22,73	0	50.12%	0	20,80	0
Vătămăneasa	1,22	0	21,08	0	55.8%	0	19,44	0
Industrială	1,26	2	18,24	0	57.33%	0	12,36	0

2.3.1 Sărăcia și asistența socială

Sărăcia este cel mai important indicator care ilustrează problemele sociale. În or. Călărași în anul 2019, 548 de persoane au beneficiat de sprijin din cauza sărăciei care reprezintă 3,34 % din populația orașului. Indicatorul care definește sărăcia este numărul de familii social-vulnerabile care se găsesc la evidența socială și beneficiază de asistență socială.

Fenomenul sărăciei este răspândit în sectoarele „Centru” și „Nord-West”, indicând cel mai mare coeficient în raport cu media pe oraș. În „Centru” se oferă cel mai mare număr de ajutoare sociale, 78 familii social-vulnerabile, iar numărul adresărilor către APL la fel sunt de cele mai dese ori solicitări de ajutor material.

În anul 2018, în orașul Călărași au fost înregistrați 149 șomeri, un număr suficient de mare, luând în calcul că acestea sunt date oficiale, pe când mai este și un număr mare de persoane fără o slujbă, însă nu sunt înregistrați cu statut de șomeri. Această situație se explică prin faptul că în oraș există Zona

Industrială însă se află la periferia orașului, iar cea mai mare concentrație de locuitori se atestă în Zona Centru, astfel și cel mai mare nr. de șomeri se evidențiază în această zonă. Unul din motive a șomajului crescut este lipsa angajaților calificați pentru a lucra în fabrici cu activitate specifică din zona Industrială, dar și pentru salariile mici, oamenii caută locuri de muncă peste hotare mai bine plătite. Respectiv, indicatorul opus (număr de persoane angajate) corelează cu situația socială și vedem iarăși o situație îngrijorătoare în această zonă necătând la faptul că aici activează și alți agenți economici mai mici, dar cererea în raport cu oferta locurilor de muncă este mai mare deoarece locurile de muncă sunt puține.

2.3.2 Participarea la alegeri

Ca indicator al activității civice, a fost analizată prezența electorală la alegerile parlamentare anticipate din 11 iulie 2021. Prezența la urnele de vot în or. Călărași a fost de 40,33 % media pe oraș.

Din analiza cantitativă a datelor se observă că cel mai mic număr de participanți pe circumscripție electorală este în sectorul „Centru” – 37,1 % și sectorul „Nord-Vest” – 37,41 % de asemenea aceste sectoare fiind cele mai populate de cetățeni. Această prezență mică la urnele de vot reprezintă pe de o parte un grad scăzut de activitate civică, explicat prin nivelul înalt al migrației în aceste două sectoare.

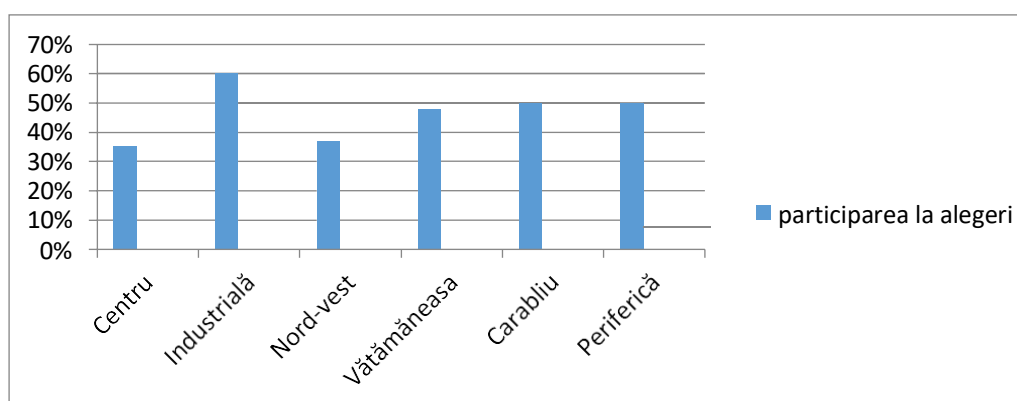

Figura 3. Procentul de participare la alegeri pe circumscripții incluse în zonele orașului Călărași

2.3.3 Instituții de învățământ și școlarizare

Instituțiile de învățământ general (2 licee, 1 școală primară, 1 gimnaziu) cu predare în română, nu sunt prezente în fiecare zonă, majoritatea sunt concentrate în zona „Centru”. Școlile înregistrează mai puțini elevi decât capacitatea disponibilă din cauza migrației populației.

Instituțiile preșcolare sunt în număr de 3, de asemenea amplasate în zona „Centru”. Astfel, celelalte sectoare nu au nici o instituție educațională în afară de zona „Nord-Vest” unde este amplasat

Gimnaziul „I. Creangă”. Chiar dacă raza de acces la aceste instituții revine și peste alte sectoare, numărul de instituție educaționale nu corespunde cu numărul populației din zonele respective, elevii sunt nevoiți să parcurgă o distanță mare pentru a ajunge la școală sau grădiniță.

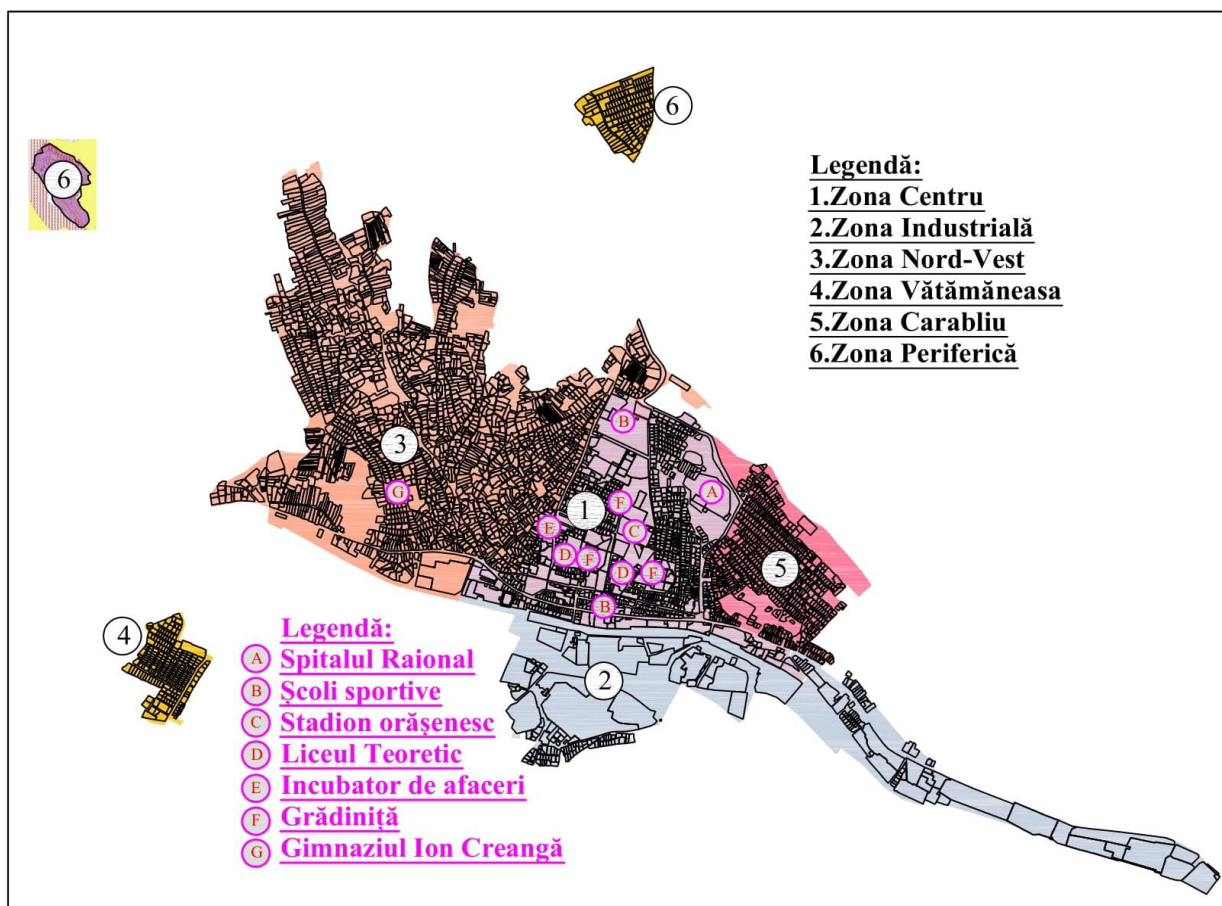

Figura 4. Amplasarea instituțiilor de învățământ din oraș

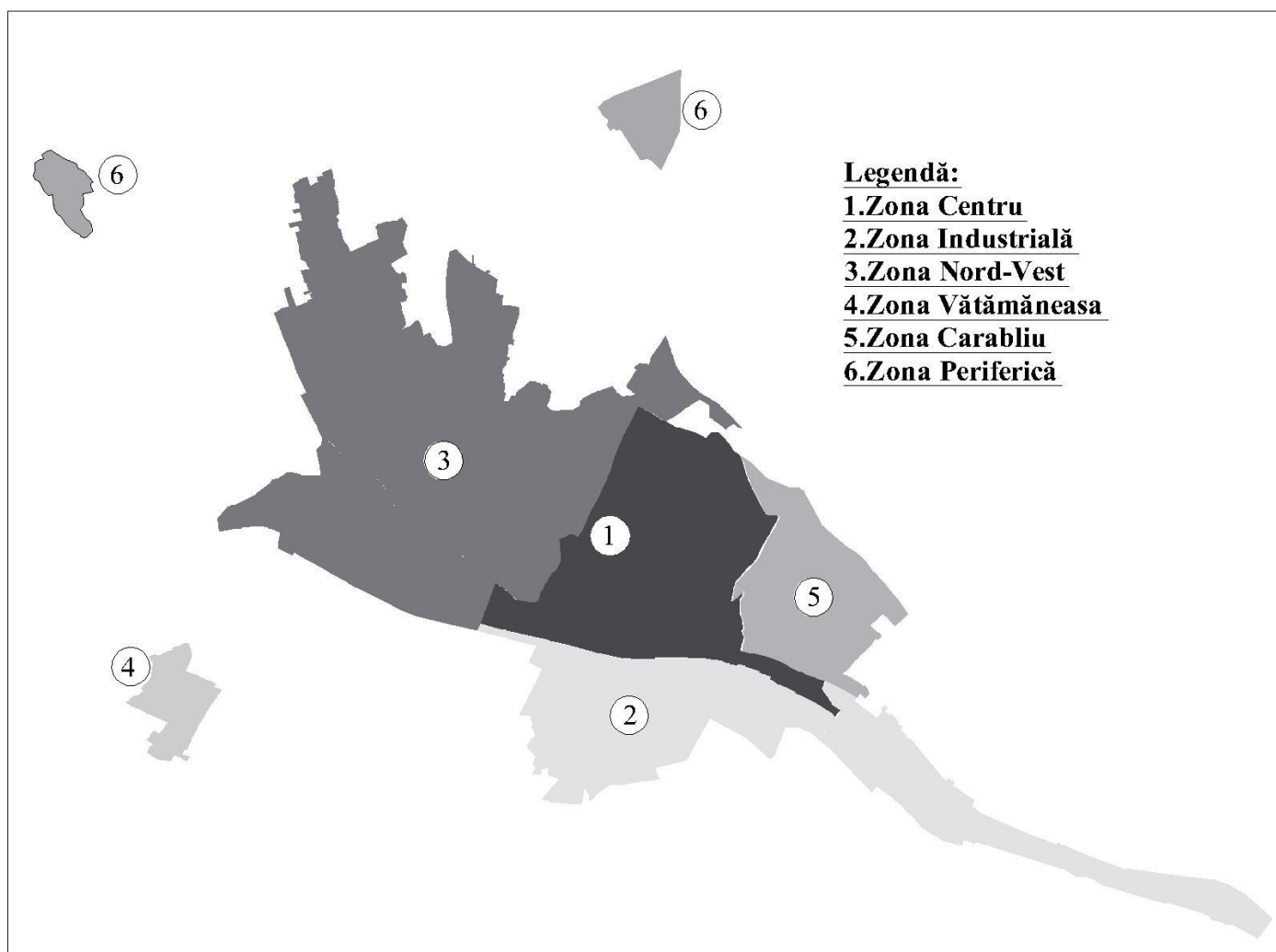

Figura 5 Zonele degradate din punct de vedere social

În urma analizei indicatorilor sociali zonele care se indentifică ca cele mai degradate sunt zona Centru, zona Nord-Vest și zona Carabliu. De la culoarea închis (cea mai degradată) până la deschis (mai puțin degradată).

2.4 Sfera economică

Din analiza indicatorilor ce caracterizează evoluția de ansamblu a economiei localității se constată că la 01.01.2020 pe teritoriul orașului Călărași erau înregistrați în total 569 de agenți economici, dintre care 395 cu drept de persoană fizică și 174 cu drept de persoane juridice.

Zona industrială a orașului Călărași include mai multe întreprinderi de importanță regională și chiar națională. Una din cele mai importante întreprinderi a orașului este SRL Călărași Divin, renumită în toată țara pentru divinurile produse. În anul 2019 cifra de afaceri a întreprinderii data s-a ridicat la peste 100 ml MDL, reprezentând cel mai important angajator din localitate cu peste 350 de angajați.

O altă întreprindere importantă la nivel local reprezintă SRL Instacon, care se specializează în

domeniul industriei ușoare și care în anul 2019 a înregistrat o cifră de afacere de cca. 32.8 ml MDL și însumând peste 200 de angajați.

Al treilea cel mai important jucător în domeniul industriei în orașul Călărași este SRL Palplast, o întreprindere specializată în producția țevelor din plastic, care în anul 2019 a înregistrat o cifră de afaceri de cca. 20 ml MDL.

Alte companii importante în domeniul industriei care activează în orașul Călărași sunt SRL Serolan și SRL Hegemoh Grup care activează în domeniul panificației și care ale căror cifră de afaceri se ridică la peste 5 ml MDL anual.

Pe lângă întreprinderile active, în zona industrială a orașului Călărași se regăsesc mai multe uzine cu potențial de dezvoltare precum Uzina de Conserve din Călărași și Uzina de Lactate din Călărași.

Astfel putem menționa că cea mai activă zonă din punct de vedere economic este Zona „Industrială”, iar în zona de „Centru” activează mai mulți agenți economici cu statut de Întreprindere Individuală și SRL, aici fiind dezvoltat mai mult activitatea în domeniul comerțului/prestării serviciilor.

*Tabelul 3. Indicatorii economici și punctajul pentru toate zonele din or. Călărași
(Sursa: Biroul de Statistică, Primăria Călărași)*

	Numărul de agenți economici care activează în zonă		Numărul de persoane antrenate în câmpul muncii	
	Număr la 1000 loc.	Punctaj	Număr la 1000 loc.	Punctaj
Media pe oraș (VM)	2,97		280,10	
Valoarea comparativă pentru punctaj	<i>Proces negativ dacă coeficientul mai mic de 2,97</i>		<i>Proces negativ dacă coeficientul mai mic de 280,10</i>	
Zona Centru	4,93	0	378,7	0
Zona Industrială	8,71	0	808,4	0
Zona Nord - Vest	2,71	1	261,3	1
Zona Vătămăneasa	2,34	1	238,6	1
Zona Carabliu	1,78	1	103,2	1
Zona Periferică	0,61	2	92,4	2

În orașul Călărași majoritatea agenților economici sunt amplasați mai mult în Zona de Centru a orașului. Activitatea economică este cea mai redusă în celelalte sectoare ale orașului, iar cei mai dezvoltați agenți economici sunt amplasați în Zona Industrială ceea ce oferă un indicator pozitiv pentru zona respectivă. Totodată menționăm faptul că și cele mai multe locuri de muncă sunt oferite în această zonă. Zona Industrială a fost destinată activității economice conform PUG-ului, fiind mai

puțin populată de locuitori în comparație cu celelalte zone.

Celelalte zone ca: Vătămăneasa, Carabliu, Periferică s-au evidențiat negativ la indicatorii economici, cu toate că populația de aici nu apelează la ajutoare sociale. Aceasta se explică parțial prin numărul sporit de persoane implicate în migrație, adică nu sunt angajați oficial în Moldova, însă periodic lucrează peste hotare, unde câștigă pentru existență.

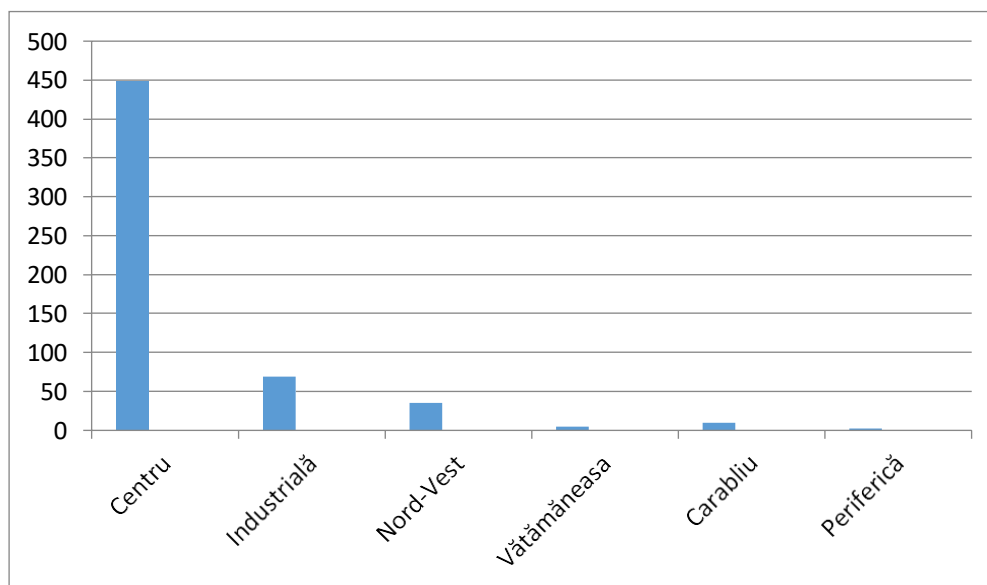

Figura 6 Numărul agenților economici distribuit pe zone (Sursa Primăria Călărași)

Concluzie: Cele mai degradate zone din punct de vedere economic sunt Zona Periferică, Carabliu, Zona Vătămăneasa și Nord –Vest. Aceste zone sunt zone rezidențiale cu case pe pamânt. Zonele dezvoltate economic sunt Centru și Zona Industrială.

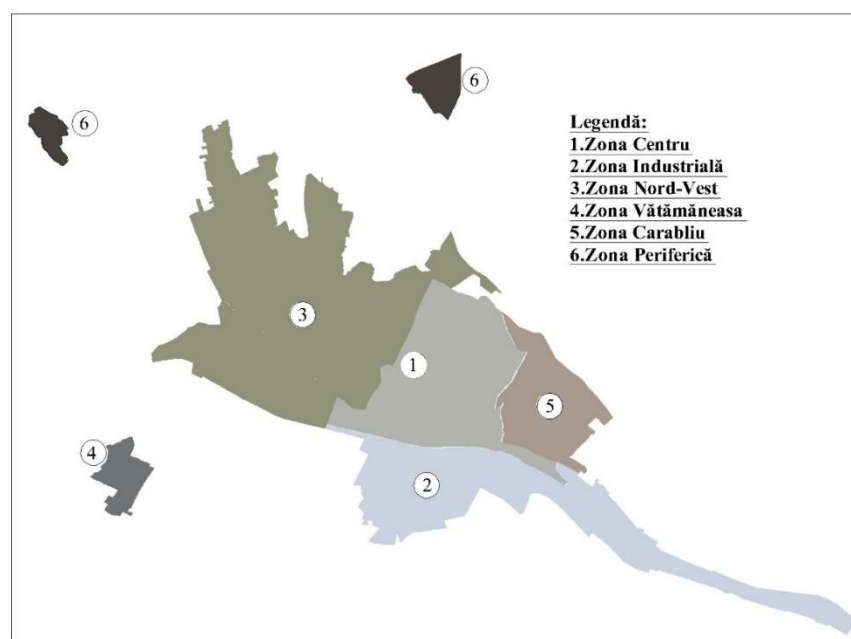

Figura 7 Zonele degradate din punct de vedere economic

2.5 Sfera de mediu

2.5.1 Evacuarea deșeurilor

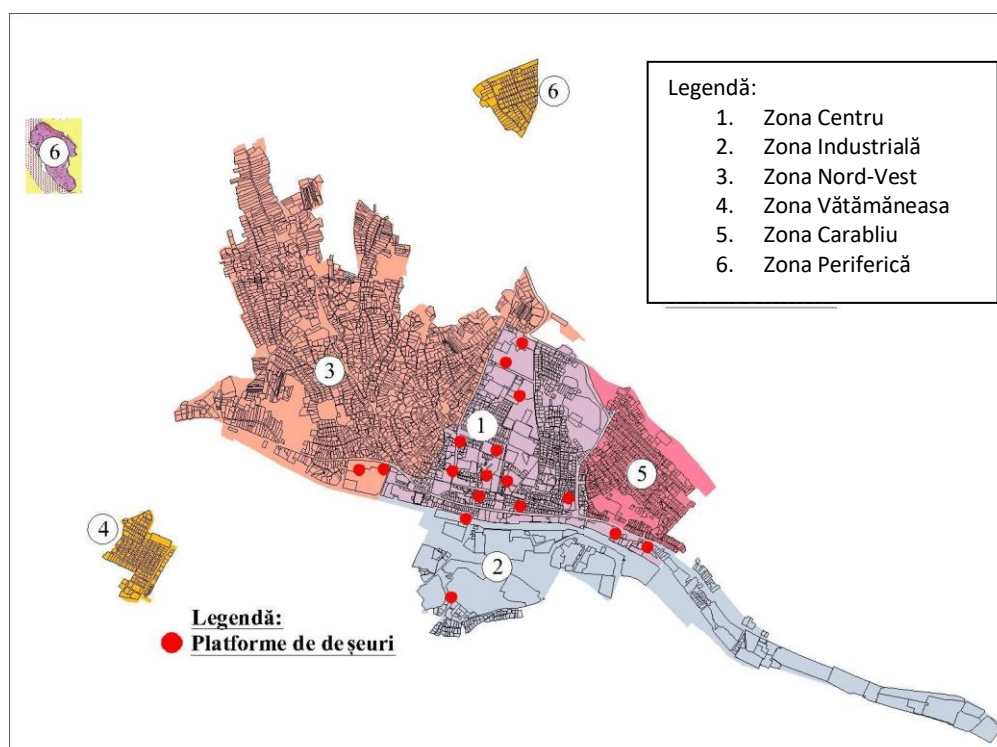
Salubritatea teritoriului Călărași este asigurată de către ÎM „GLC Călărași”. Platforma de depozitare a deșeurilor menajere solide este situată în partea de Nord – Est a orașului la o distanță de 3,5 km în apropierea satului Nișcani. Platforma pentru colectarea deșeurilor nu este autorizată, se efectuează compactarea în straturi cu presărarea cu pământ. Teritoriul gunoiștii este parțial îngădit.

Suprafața platformei constituie - 3,5 ha. Volumul deșeurilor acumulate în perioada exploatării poligonului nominalizat constituie aproximativ 100 mii m³. Cantitatea de deșeuri evacuate din Călărași în 2019 a constituit 9681 m³. În oraș nu are loc colectarea separată a deșeurilor menajere.

Punctele autorizate de colectarea a deșeurilor sunt distribuite neuniform. În sectorul Centru sunt cele mai multe puncte autorizate - 7 din totalul de 16. Nu există o corelare a acestora cu numărul populației deoarece în Zona Nord – Vest sunt doar 2 puncte de colectare a deșeurilor ceea ce nu satisface nevoile locuitorilor după numărul de populație, această zonă o reprezintă casele particulare, care sunt dotate cu tomberon, iar GLC evacuează deșeurile conform graficului. În celelalte sectoare sunt amplasate câte două puncte de colectare a deșeurilor, iar în Zona Carabliu doar unul. Astfel, cele mai mari necesități de evacuare a deșeurilor sunt în Zona de Centru și Nord – Vest.

Figura 8. Harta amplasării platformelor de colectare a deșeurilor

(Sursele de informare: Gospodăria Comunal Locativă Călărași)

2.5.2 Canalizare și stația de epurare

Conform datelor oferite de Gospodăria Comunal Locativă Călărași alimentarea cu apă a orașului se efectuează din sonda arteziană Sipoteni amplasată la o distanță de 3 km de oraș. Total pe teritoriul orașului sunt amplasate 7 sonde, debitul unei sonde este de 10 m³/oră. Din sonde apa este transportată în două rezervoare de colectare cu volumul 1000 și 250 m³, iar ulterior cu ajutorul stației de pompare de nivelul II în rețeaua de apeduct. Pe teritoriul or. Călărași apa din fântâni de mină după duritate, mineralizare, și conținutul denitrați nu corespunde normelor sanitare în vigoare.

Actualmente în oraș funcționează sistemul centralizat de canalizare. Schema existentă de canalizare este centralizată cu o singură stație de epurare. În oraș toate casele multietajate de tip bloc și obiectele infrastructurii sociale sunt racordate la sistemul centralizat de canalizare, însă sectorul locativ individual este racordat în volum de 65% din numărul total de case, astfel casele particulare au gropi de canalizare care sunt evacuate la solicitare (de obicei 1-2 ori pe lună) sau în unele cazuri sunt săpate în pământ, afectând solul și apele freatice.

Lungimea rețelei de canalizare în funcțiune constituie 47 km rețea de canalizare, inclusiv magistrale 9,6 km. Stația de epurare a apei uzate este situată în partea de sud a orașului, în Zona Industrială la o distanță de 300 de r. Bâc. La această stație este conectată parțial sistemul de canalizare din satul Tuzara, la fel este prevăzută și conectarea satului Nișcani, conform proiectului tehnic pe care primăria Nișcani îl deține privind extinderea sistemului de canalizare în sat. Capacitatea stației la moment necesită a fi extinsă prin instalarea a două secțiuni suplimentare de epurare.

Asigurarea cu apă potabilă este accesibilă pentru toate zonele, iar în partea de Nord-Vest mai este necesar de conectat câteva case la rețeau de canalizare orășenească. Aceeși situație este și în Zona Carabliu, unde în jur de 400 de case urmează să fie conectate la sistemul centralizat de canalizare.

Cele mai degradă zonă din punct de vedere a mediului sunt Zonele Nord-Vest și Zona Centru din cauza cantăților mari de deșeuri formate, aici se focusează cele mai multe gospodării. Zona Centru este neamenajată corespunzător a platformelor de colectare a deșeurilor menajere, acestea trebuie amenajate și dotate.

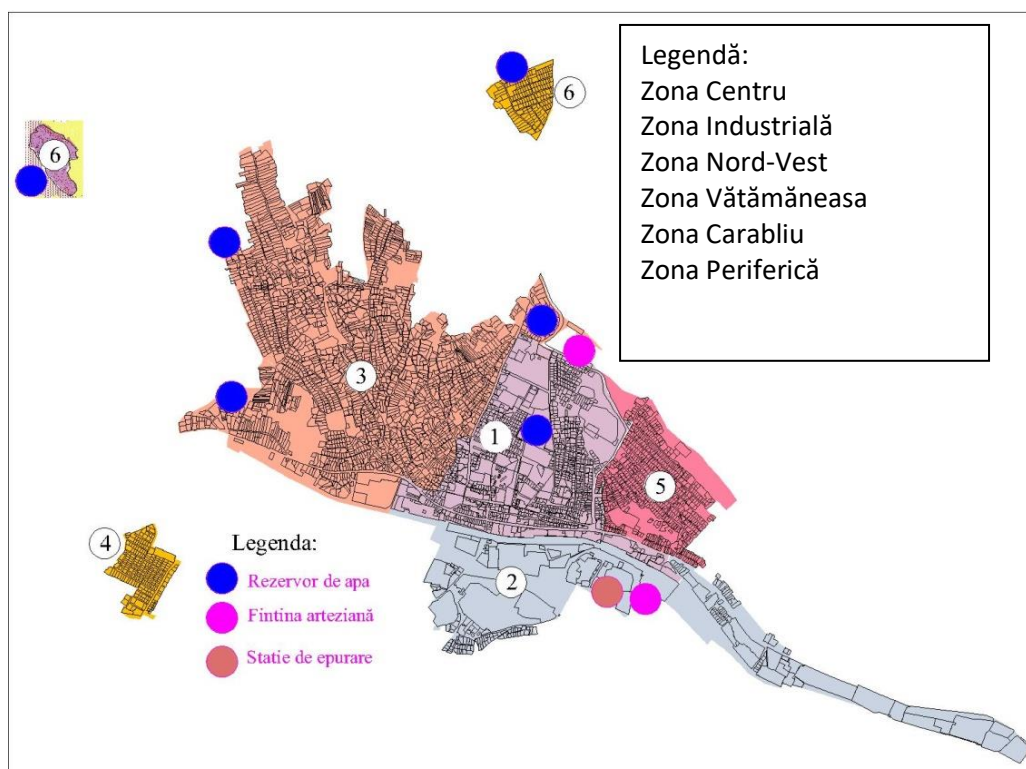

Figura 9 Harta amplasării surselor de apă potabilă în or. Călărași (sursa Î.M. GCL Călărași)

2.6 Sfera spațial-funcțională

2.6.1 Zone verzi și spații de joacă

Orașul Călărași este un oraș mic, având câte un singur prestator de servicii medicale, de securitate și alte servicii publice, care sunt situate în zona (ultra) centrală a orașului, sau în apropiere de aceasta, fapt menționat în Planul Urbanistic General al orașului. În cadrul analizei spațial-funcționale au fost analizați prestatorii de servicii educaționale și socio-culturale din oraș, și anume trei grădinițe de copii, una din care este o grădiniță tip Casă Pasivă, o școală primară, două licee, un gimnaziu, două școli sportive, stadionul orășenesc, Casa de cultură, 2 biblioteci, un muzeu de istorie și etnografie, 4 scuaruri publice, un azil pentru bătrâni, un Centru de plasament pentru copii și femei, teatrul de vară.

Prezența instituțiilor socio-culturale, presupune existența unui spațiu de interacțiune în care sunt promovate valorile spirituale și activismul civic. În orașul Călărași există 6 terenuri de joacă, repartizate în 3 sectoare din oraș. Totuși, acestea necesită a fi îmbunătățite pentru a fi atractive pentru copii și părinți. Sub aspectul amenajării teritoriului, în oraș se poate observa numărul insuficient de spații de agrement, terenuri sportive, parcuri. Majoritatea acestor tipuri de infrastructuri le găsim în zona ultracentrală, dar care la moment nu sunt amenajate pentru a oferi un confort și utilitate cetățenilor. În sectoarele aflate la periferia orașului se observă lipsa acestor tipuri

de spații.

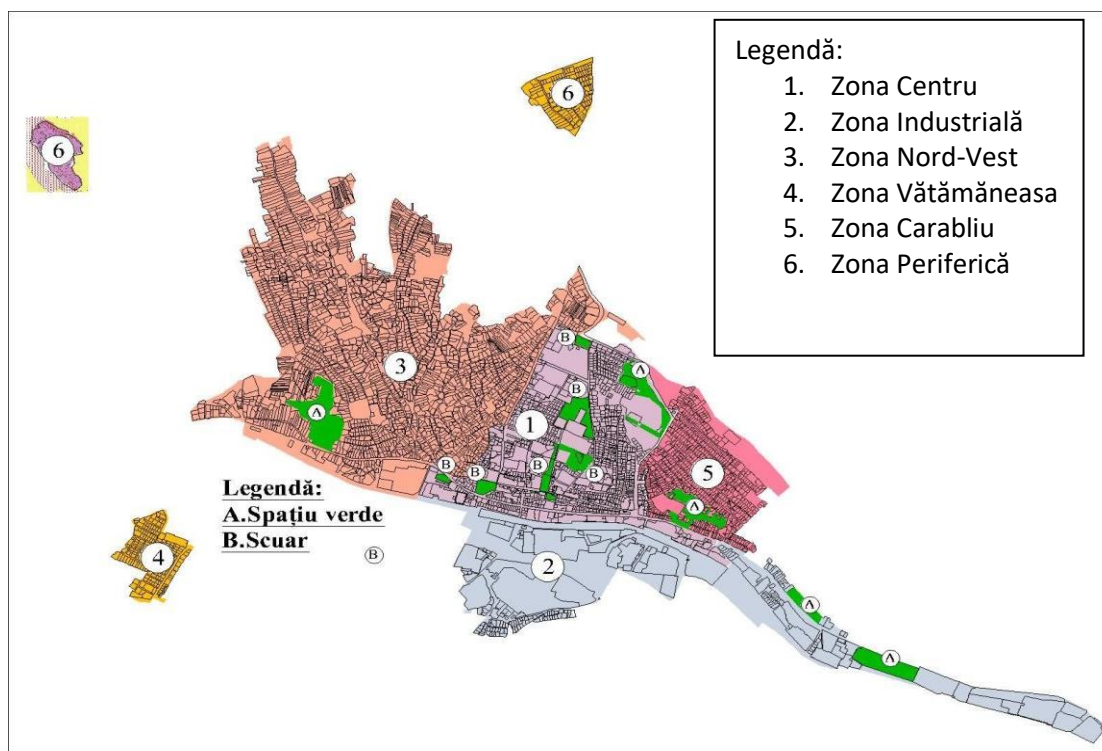

Figura 10. Spații verzi (A-spații verzi, B-scuraruri) în or. Călărași

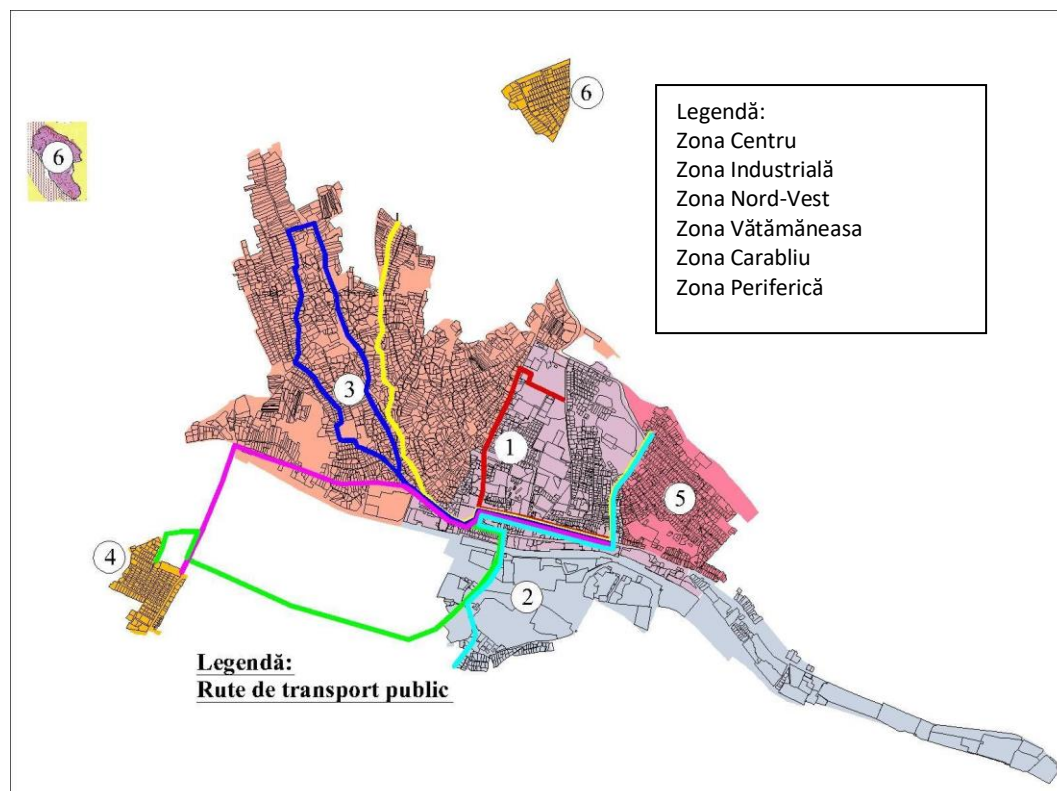
Cele mai multe zone publice și scuaruri sunt localizate în zona Centru, concentrația și traficul de cetățeni se observă activă în această zonă. Cea mai degradată zonă este Zona centru, din 4 scuaruri în Zona centru doar 1 este amenajat corespunzător

2.6.2 Transportul public

Transportul public este asigurat în interiorul orașului de 5 rute locale, care circulă cu o regularitate de 30 de minute și au o capacitate zilnică de cca. 250 de pasageri fiecare. Transportul interurban, inclusiv legătura cu mun. Chișinău este realizată prin intermediul unei rute regulate care circulă de mai multe ori pe zi în ambele direcții.

Totodată, în oraș activează și serviciul de taxi, care este disponibil 24/24, iar prețul de pornire este de 20 de lei. Zonele cele mai afectate sunt zona Periferică, unde transportul public nu circulă din motivul numărului mic de clienți. La fel pe zona Industrială transportul public circulă până la jumătate de traseu, din motivul că pe restul drumului nu sunt case de locuit, dar sunt câțiva agenți economici care activează (stații peco, fabrica de beton).

Figura 11. Rețeaua de transport public din or. Călărași

Drumurile asfaltate (marcate cu linie neagră), restul drumurilor sunt cu pietriș sau de țară.

Trebuie menționat faptul că în sectorul „Centrul” se observă cea mai mare concentrație de populație, astfel cele mai multe fenomene negative se evidențiază în acest sector. Însă și problema șomajului este la fel prezentă în aceste sectoare. Această cifră mare este în strânsă legătură numărul mai mare de populație în sector, dar și cu activitatea economică redusă din aceste două sectoare, deoarece Zona Industrială se află la periferia orașului, iar agenții economici mari își desfășoară activitatea în acest sector, populația aptă de muncă întâmpinând dificultăți la deplasare.

Cea mai degradată zonă din spectul transportului public este zona Industrială, unde sunt mai puține case de locuit, unde este doar 1 stație de așteptare. Cel mai intens trafic urban este în zona Centru și Nord Vest.

2.7 Sfera tehnică

2.7.1 Starea drumurilor

Lungimea totală a drumurilor, străzilor și stradelor locale constituie 71.3 km, din care 7 km sunt de importanță națională, iar 64.3 km de importanță locală. Din totalul de 71.3 de km de drumuri, 32.45 km au acoperire rigidă.

Infrastructura rutieră în orașul Călărași este destul de bine dezvoltată, însă necesită renovări capitale. Din cauza lipsei de finanțare doar un mic procent de drumuri este acoperit cu asfalt, celelalte

drumuri fiind cu pietriș sau de țară. Majoritatea drumurilor care sunt asfaltate sunt cele din sectorul Centru și cele care traversează sau unesc orașul cu alte drumuri naționale importante. Trotuarele sunt într-o stare avansată de degradare și necesită renovări în tot orașul, în deosebi în sectorul Centru. Din punct de vedere a stării drumurilor zonele cele mai degradate sunt zona Periferică și zona Vătămăneasa, la fel și zona industrială este parțial asfaltată. Dacă să analizăm calitatea drumurilor asfaltate acestea sunt degradate pe întreaga teritoriul orașului, investiții în infrastructura drumurilor nu s-au făcut de foarte mulți ani, iar costurile pentru reconstrucție sunt extrem de mari.

2.8 Identificarea Zonelor degradate și a Zonei de Revitalizare

2.8.1 Zonele degradate

Analiza complexă pe indicatori a orașului identifică câteva zone degradate, Centru, Nord-Vest. Zona Centru are prezente 4 fenomene negative: socială, economică, de mediu și spațial funcțională. Iar Zona Nord Vest prin 3 fenomene, cea de socială, economică și de mediu. Factorul decisiv de identificare a zonei cu cea mai mare concentrare a fenomenelor cu caracter negativ, zona degradată, conform Liniilor Directoare privind Revitalizarea Urbană în Republica Moldova, a fost vizitele de studiu în teren.

Pentru compararea datelor colectate cu situația din teren a fost creată o echipă de lucru care a efectuat vizite de cercetare în zonele sus menționate, fact-finding mission. Echipa a fost constituită din specialiști din primărie, reprezentanți ai direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei. Scopul acestor vizite, pe lângă misiunea de verificare a indicatorilor de facto, a fost de identificare a potențialului uman și social al zonei.

Figura 12. Foto vizita de lucru a Comitetului de Coordonare în zona de revitalizare a or. Călărași (20 august 2021)

Astfel, în urma acestor vizite și analizei indicatorilor sociali, drept zona degradată a fost stabilită zona 1 - Centru. În această zonă au fost confirmate cele mai importante fenomene negative conform analizei orașului pe indicatori de ordin social, economic, mediu, spațial-funcționali, tehnici. În același timp, prezența în zonă a localnicilor cu spirit ridicat de activism civic, a instituțiilor de învățământ școlar și preșcolar, precum și a ONG-urilor active a determinat grupul de lucru de la primărie să stabilească zona Centru drept degradată. Totodată menționăm faptul că în această zonă există cel mai mare potențial de dezvoltare deoarece aici există cel mai mare potențial uman și sunt concentrate toate instituțiile publice din oraș, instituțiile educaționale, majoritatea agenților economici care pot participa la dezvoltarea economică a orașului.

2.8.2 Determinarea Zonei de Revitalizare

Identificarea zonei de revitalizare (ZR), care conform Liniilor Directoare este zona care cuprinde întregul teritoriu sau o parte din zona degradată și se caracterizată prin concentrare a fenomenelor negative, pentru care se intenționează implementarea revitalizării, a început de la constituirea comisiei consultative. Potrivit "Liniilor Directoare document elaborat de MADRM, principiul de concentrare a activităților, prevede: *"Pentru a asigura cea mai mare eficiență a acțiunilor întreprinse trebuie să avem grijă de concentrarea maximă a acestora – doar o intervenție cu intensitate mare dă speranța că se va obține un efect de schimbare reală și durabilă.*

Zona de revitalizare centru constituie 18,89% din suprafața totală la nivel de or. Călărași și 27,37% numărul populației față de numărul total la nivel de localitate.

Comisia Consultativă, formată din 9 membri, a fost creată cu scopul de a identifica cele mai acute probleme, împreună cu oportunitățile și potențialul de dezvoltare al zonei, la fel de a participa activ în procesul de planificare, prin consultarea asupra deciziilor de intervenție. Comisia va avea și rolul de monitorizare și supraveghere a realizării PRU. Membrii acestei Comisii sunt locuitori activi ai zonei, profesori șielevi, reprezentanți ai ONG-urilor locale.

Tabelul 4. Zona de revitalizare

	Nr. De locuitori	% din totalul populației	Suprafața, ha	% din totalul suprafeței orașului
Zona Centru	4488	27,36 %	171 ha	18,89%
Zona Industrială	3392	20,68 %	110 ha	12,10%
Zona Nord-Vest	5370	32,74%	223 ha	24,46%
Zona Vătămăneasa	1220	7,43%	173 ha	19,03%
Zona Carabliu	1550	9,45%	154 ha	16,94%
Zona Periferică	380	2,32%	78 ha	8,58%
Zona de Revitalizare	16 400	100%	78 ha	18,89%

În urma analizei indicatorilor, vizitelor în teren, precum și a discuțiilor în cadrul grupului de lucru implicat în procesul de elaborare a Programului de Revitalizare Urbană, a fost selectată zona de revitalizare care cuprinde în totalitate **Centrul orașului**. Această alegere vine de la necesitatea de a îmbunătăți situația în acest sector unde este o stare de degradare, iar instituțiile existente vor deveni parteneri în procesele de revitalizare. Tot în această zonă se regăsesc câteva terenuri municipale și o grădiniță abandonată, unde Primăria Călărași are posibilitatea și intenția de a investi. Terenurile publice reprezintă un potențial de dezvoltarea zonei locative, iar grădinița de copii oferă posibilitatea de a îmbunătăți condițiile de educație preșcolară și cursurilor extrașcolare pentru tineri și copii.

Totodată, intervențiile din această zonă vor influența benefic pentru toate celelalte zone existente în oraș deoarece partea de deal a orașului, care după cum am văzut e mai dezavantajată decât celelalte părți ale orașului.

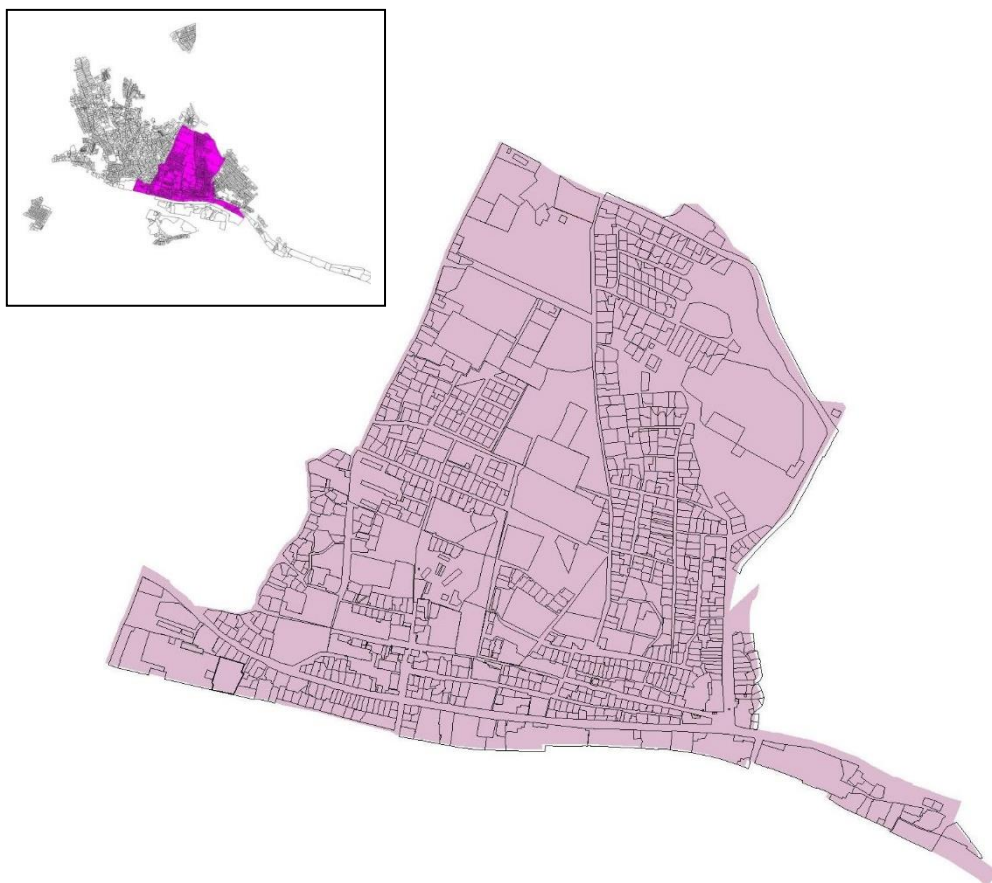

Figura 13. Zona Centru, zona de Revitalizare

III. ANALIZA APROFUNDATĂ A ZONEI DE REVITALIZARE

Scopul acestei analize este de a cerceta în detaliu fenomenele negative care apar în zona de revitalizare, precum și de a identifica potențialul acestei zone în diverse sfere. Un diagnostic aprofundat servește la dezvoltarea unor astfel de proiecte de revitalizare care vor rezolva problemele specifice ale comunității locale într-un mod cuprinzător, utilizând potențialul său.

Procesul de analiză a zonei de revitalizare s-a bazat atât pe date cantitative, obținute din diverse surse oficiale, cât și pe informații calitative care au rezultat din discuțiile cu locuitorii din zonă și din ședințele Comisiei Consultative.

De asemenea au avut loc 3 vizite de teren și interviuri cu locuitorii, precum și au fost organizate 3 ședințe ale comisiei consultative. Din comisia consultativă au făcut parte locatari și reprezentanți ai diferitor instituții din zona de revitalizare, astfel respectând principiul de participare, incluziune și transparență.

În capitolul ce urmează au fost depistate cele mai stringente probleme din zona de revitalizare (subliniate în text), au fost identificate necesitățile locuitorilor, precum și potențialul de dezvoltare din resursele existente (marcate în sub-capitole).

Figura 14. foto vizita în teritoriu și discuții cu cetățenii

Călărași, 20 august 2021, stadionul orășenesc

Totodată, pe data de 8 septembrie 2021 a fost organizată și desfășurată o masă rotundă de consultare cu cetățenii la care au participat în jur de 30 de persoane, tineri, antreprenori, consilieri, reprezentanți ai instituțiilor publice din zonă, societatea civilă care au venit cu propuneri privind implementarea ideilor de proiecte și stabilirea obiectivelor, viziunii PRU și elaborarea Planului de acțiuni privind zona de revitalizare.

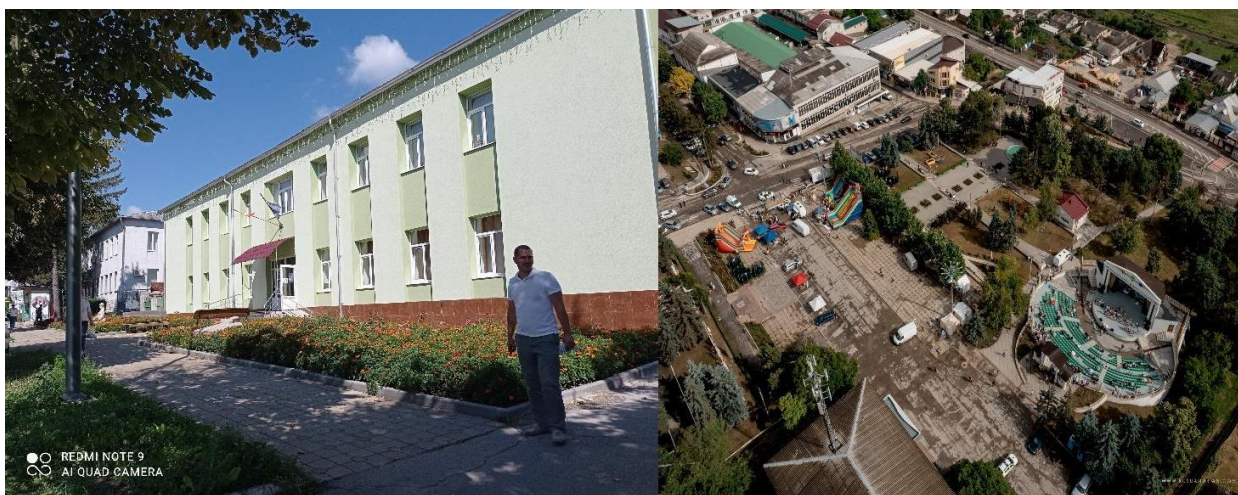

Figura 15, 16, 17. Secvențe foto de la ședința de lucru privind identificarea ideilor de proiecte,obiectivelor și viziunii, și stabilirea Planului de Acțiuni în scopul implementării PRU, 8 septembrie 2021, sala de ședințe a primăriei Călărași

3.1. Specificul Zonei de Revitalizare

Zona de Revitalizare a orașului Călărași **Zona „Centru”**, care este una din cele mai importante zone ale orașului, aici sunt concentrate toate instituțiile de învățământ, spitale, școli, grădinițele, majoritatea agenților economici ai localității, parcurile publice, muzeu, casa de cultură, primăria, alte servicii desconcentrate, Incubatorul de afaceri, stadionul orășenesc, biblioteca centrală, hoteluri, școala sportivă, amfiteatrul de vară, azilul pentru bătrâni, centrul de plasament temporar pentru mame și copii, cimitirul central. Sector „Centru” este favorabil pentru construcție din cauza pantei versantului, în acest mod nu au loc inundații. În zona de revitalizare se concentrează toate evenimentele festive, culturale și sportive. Este o zonă favorizabilă pentru construcții, în ultimii ani aici s-au construit mai multe centre comerciale, blocuri locative, dezvoltarea comerțului, restaurante.

În urma vizitelor în teren, zona este considerată degradată din toate punctele de vedere, având, în același timp, potențial de dezvoltare. Astfel, zona Centru poate fi considerată o zonă a contrastelor, deoarece include atât fenomene pozitive cât și negative. Importanța strategică a zonei de revitalizare se explică prin poziționarea acesteia față de drumul central, existența familiilor tinere care își manifestă interesul față de dezvoltarea orașului. Zona dispune de spații publice, inclusiv infrastructura spațiului adiacent Stadionului Orășenesc Sportiv, care necesită a fi reabilitate.

*Figura 18. Instituții publice și agenți economici amplasați în zona de revitalizare
Biblioteca publică, scuarul "Speranței" cu amfiteatrul de vară*

Figura 19. Foto Parcul orășenesc

3.2. Sfera socială

3.2.1 Educația preșcolară

Întâlnirile comisiei consultative au fost decisive în evidențierea problemelor, necesităților și potențialului ZR, mai ales a celor care nu au fost descrise de analiza pe indicatori. De la prima întâlnire s-a discutat intens despre lucrurile care deranjează și inspiră în zonă. Principalul beneficiu al acestei zone este numărul mare al populației care cuprinde toate categoriile de vârstă și cum s-a menționat la aceste întâlniri cumsecădenia oamenilor din zonă este potențialul mare al ZR.

Problema majoră care se evidențiază în zona de revitalizare este numărul mare de copii care solicită acces la educație preșcolară și numărul limitat de locuri disponibile la grădinițe. Din cele 3 grădinițe care activează în zona Centru, toate sunt arhipline și nu respectă numărul de copii care formează o grupă. Astfel, conform normelor educaționale preșcolare într-o grupă trebuie să studieze 20-25 copii, dar la moment în unele grupe sunt peste 35 copii. Capacitatea grădinițelor este de 500 de copii, iar numărul copiilor care frecventează la moment grădinița, inclusiv cei care așteaptă un loc la grădiniță sunt peste 700.

Necesitatea de a crea condiții de creare a accesului la educație preșcolară de calitate tuturor copiilor din localitate.

Potențial pentru a crea aceste condiții o reprezintă creșterea numărului de locuri la educație preșcolară pentru copii. În acest scop primăria dispune de o clădire, o fostă grădiniță, care este în stare bună, dar necesită reparații și dotare. Primăria a elaborat un proiect tehnic de renovare a

grădiniței din str. 1 mai, zona Centru. Renovarea acestei grădinițe ar putea satisface necesitățile de instituționalizare a tuturor copiilor de vârstă preșcolară. De asemenea, pe teritoriul acestei grădinițe pot fi amenajate spații de recreere și terenuri de joacă și sport pentru copii și tineri. Capacitatea grădiniței este de 350 locuri, 13 grupe de copii.

Figura 20. Foto starea actuală a clădirii și spațiului public adiacent grădiniței nr. 4 or. Călărași

3.2.2 Securitatea publică

O problemă prioritară a zonei constă în faptul că nu dispune de infrastructură bine dezvoltată care ar asigura siguranța pietonilor. Lipsa trotuarelor impune oamenii să meargă pe carosabil. În același timp, lipsa limitatoarelor de viteză, semafoarelor, supune riscului viața și siguranța cetățenilor.

Se observă deci, **necesitatea** majoră de a interveni pentru asigurarea securității pietonilor, mai ales spre spațiile de concentrare a oamenilor, cum sunt școlile, grădinițele și zonele de agrement. Îmbunătățirea siguranței publice poate fi realizată prin renovarea trotuarelor și drumurilor, amenajarea trecerilor pentru pietoni, instalarea semafoarelor și limitatoarelor de viteză. Este absolut necesară asigurarea securității pietonilor, în special a copiilor și bătrânilor pentru traversarea drumurilor, precum și deplasarea în siguranță pe trotuare și zone rezervate pietonilor.

Potențial:

Îmbunătățirea siguranței poate fi realizată prin investiții în domeniul reparării și extinderii rețelei de trotuare, instalarea a două semafoare. În plus, este important să se sporească siguranța pe străzi și punctele de trecere a pietonilor, de exemplu prin iluminare stradală pe timp de noapte.

Figura 21. Foto drumul de acces către grădinița „Guguță”, Școala primară, IP LT „Mihail Sadoveanu”.

Fenomenele negative care se evidențiază în sfera socială sunt determinate de accesul copiilor la educație preșcolară, îmbunătățirea condițiilor de infrastructură rutieră și securitatea la traficul rutier prin renovarea trotuarelor, iluminat public, instalarea semafoarelor.

3.3 Sfera economică

Cea mai importantă **problemă** economică a zonei de revitalizare din or. Călărași este crearea condițiilor optime pentru dezvoltarea afacerilor mici și mijlocii. În zona Centru sunt focalizate majoritatea întreprinderilor mici și mijlocii pe domeniul prestări servicii și alimentare, comerț, farmacii, magazine de haine, accesorii, mobilă, bănci comerciale, schimburi valutare, servicii de înfrumusețare, agrement, restaurante, magazine alimentare, mall, piața agro-alimentară, servicii auto, etc..

Cetățenii din toate zonele orașului parcurg distanțe medii pentru a vizita zona Centru, de la 1 km până la 5 km. O provocare pentru mediul de afaceri este identificarea unei forțe de muncă calificată și interesată să muncească în localitate. Fluxul forței de muncă în capitală și peste hotare creează dificultăți în menținerea și motivarea angajaților.

Necesitatea: din lipsa unei forțe de muncă limitate și necalificate, agenții economici sunt în criză de a presta servicii mai calitative. Prin crearea unui dialog cu organele administrației publice locale,

identificarea unor posibilități de creare a condițiilor mai bune de trai aici în oraș pentru a motiva cetățenii să rămână acasă și să muncească în orașul natal.

Un **potențial** în acest sens îl reprezintă posibilitatea de a organiza instruirii pentru tineri, dar și pentru toate persoanelor interesate în dezvoltarea afacerilor / antreprenoriat. Aceste instruirii pot fi organizate în incinta Incubatorului de Afaceri din zonă, în baza unor studii de caz concrete din zonă și/sau din oraș cu activități interactive și invitați din business. Implicarea agenților economici în proiectele de dezvoltare locală pentru a crea condiții mai bune de trai în oraș.

Figura 22. Foto agenți economici amplasați în zona de revitalizare a or. Călărași

3.4 Sfera de mediu

3.4.1 Evacuarea deșeurilor

Problemă:

În Zona „Centru” numărul de puncte de colectare a gunoiului neautorizate – 3, este mai mare decât cele autorizate – 1. Iar pe lângă aceasta sunt un șir de gunoiști mai mici în diverse locuri, care la fel nu sunt evacuate. În urma discuțiilor cu inginerul șef de la Gospodăria Comunal Locativă s-a stabilit că managementul deșeurilor în orașul Călărași este unul care necesită investiții și reorganizare, dotare. Doar 60% din totalul populației au încheiate contracte de evacuarea a deșeurilor. Cei mai problematici sunt casele individuale care nu dețin o pubelă pentru colectarea și evacuarea deșeurilor. Platformele orășenești pentru evacuarea deșeurilor sunt neamenajate, cu tomberoane învechite, fără capac, fapt care generează împrăștierea deșeurilor și prezența animalelor de stradă.

Figura 23. Foto Gunoiște neautorizată în zona de revitalizare

Necesități:

Pentru asigurarea sănătății locatarilor din zona de revitalizare este nevoie asigurarea curățeniei străzilor, amenajarea platformelor de colectare a deșeurilor, instalarea tomberoanelor, evacuării regulate a gunoiului, dotarea I.M. GCL cu tehnică modernă pentru evacuarea deșeurilor, creșterea numărului de beneficiari.

De asemenea se simte o nevoie stringentă de sensibilizare, campanii de conștientizare ecologică a cetățenilor privind managementul deșeurilor menajere, colectarea separată a deșeurilor, a problemelor de mediu cauzate de managementul defectuos a deșeurilor și efectul acestora asupra sănătății mediului și a oamenilor

Potențial:

Problema gunoiștilor neautorizate poate fi eliminată prin amenajarea platformelor de colectare a deșeurilor, amplasarea tomberoanelor.

De asemenea, prin instituțiile educaționale din zonă (grădinițe, școli, colegii) poate fi promovată cultura și educația ecologică privind colectarea deșeurilor, efectele deșeurilor și metode cum poate fi diminuată producerea gunoiului și respectiv, amplasarea tomberoanelor speciale pentru diferite tipuri de gunoi.

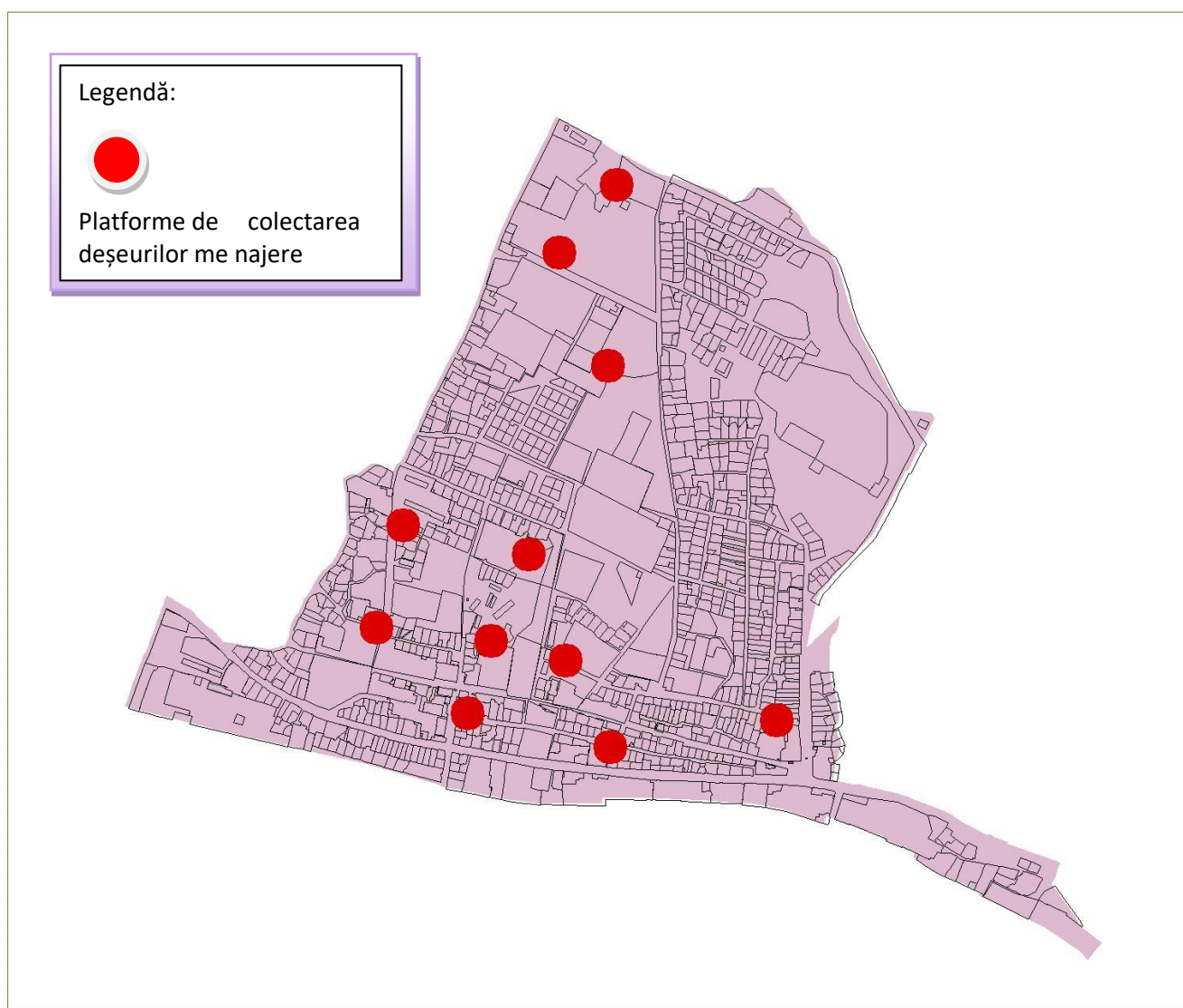

Figura 24. Harta amplasării platformelor de colectare a deșeurilor în Zona Centru

3.4.2 Poluarea aerului

Problema: În oraș nu există un sistem de monitorizare a calității aerului, traficul de autoturisme este unul intens, mai ales în zona Centru. Traficul nu este unul gestionat, fapt care face ca mașinile să circule mai încet pe strada Mihai Eminescu și strada Alexandru cel Bun.

Majoritatea caselor individuale sunt conectate la sursele de gaze naturale, inclusiv și toate instituțiile de învățământ, numărul total de gospodării conectate la gaze naturale sunt 6300 de case, din total 6312 case.

Gunoșiștile improvizate/neautorizate, de unde gunoiul nu este evacuat, creează substanțe nocive care sunt eliminate în sol și în aer. În perioada caldă a anului, mirosul de lângă aceste gunoiști devine insuportabil, creând probleme locatarilor din preajmă.

Necesități:

Pentru asigurarea sănătății locuitorilor, este nevoie de o monitorizare constantă a calității aerului și realizare măsurilor de protecție a mediului, cum ar fi evacuarea deșeurilor. Există necesitatea de dirijare a traficului în zona respectivă, care ar avea ca efect emisii directe scăzute de la țevile de eșapament ale mașinilor.

Înverzirea și extinderea spațiilor verzi, izolarea termică a clădirilor, eficientizarea consumului de gaze, utilizarea energiei regenerabile, pentru a reduce efectul de seră și îmbunătățirea calității mediului în localitate.

Potențial:

Potențial îl au străzile largi ale zonei care pot fi adaptate și creat un trafic care asigură eficiență și fluidizarea traficului urban.

În Zona de Revitalizare există Parcul Central care ar putea fi amenajat și ar servi drept o nouă zonă verde pentru locuitorii din zonă. Parcul Central se află în inima orașului, este amplasat lângă casa de cultură, stadionul orașenesc și grădinița "Lăstărel". Parcul nu este amenajat nici luminat, dar este unul verde cu spații generoase pentru recreare și odihnă. Suprafața parcului este de 2,5 ha, primăria a elaborat proiectul tehnic de revitalizare și reamenajare a acestui parc, ca zonă de relaxare, odihnă, sport, comunicare, pentru toate categoriile de vârstă.

Figura 25-26 Foto parcul Central, Zona Centru

Focusarea de revitalizare zonei Centru pentru îmbunătățirea condițiilor de mediu este dezvoltarea unui sistem de management al deșeurilor menajere funcțional și durabil, amenajarea, extinderea și păstrarea zonelor verzi în zona de trafic intens, acțiuni de izolare termică a instituțiilor publice, utilizarea surselor regenerabile, iluminat public energo eficient.

3.5 Sfera spațial – funcțională

3.5.1 Starea clădirilor și a terenurilor de joacă pentru copii

Analiza indicatorilor, precum și vizitele de studiu în teren, demonstrează preponderent existența în zonă a blocurilor cu apartamente, aproximativ 57 la număr .

Problema: Conform Registrelor de Evidență a stării clădirilor, blocurilor din zonă necesită reabilitate și izolate termic, majoritatea lor fiind construite în anii 1960 și, respectiv, 1980. Vârsta acestor clădiri și insuficiența mentenanței tehnice pe perioada de exploatare a lor rezultă într-o stare nesatisfăcătoare. Mai ales, au avut de suferit spațiile în comun ale acestor clădiri, cum sunt ogrăzile blocurilor și spațiile din fața porților gospodăriilor individuale, în mare parte din cauza indiferenței locutorilor față de aceste spații și insuficienței capacității autorităților de a avea grijă de ele.

Prin urmare există **necesitatea** acută de reamenajare și adaptare a acestor spații necesităților comunităților locale. Acestea vin din nevoia de a avea spații comune de interacțiune în proximitatea locuințelor, mai ales pe lângă blocurile cu apartamente și mai ales pentru categoriile de oameni cu mobilitate redusă.

Există **potențial** de creare a asociațiilor de locatari care ar avea grijă de aceste spații comune. Primăria orașului ar avea rolul important de recunoaștere a acestor structuri de intervenție locală. La fel există **potențial** de organizare a diferitor concursuri despre calitatea spațiilor comune reamenajate împreună cu comunitatea. Totodată, se pot organiza sărbători ale străzilor și curților. Astfel se vor populariza aceste spații de interacțiune.

Analiza indicatorilor spațial-funcționali indică și existența altor **probleme** de ordin spațial. În primul rând se evidențiază insuficiența terenurilor de joacă pentru copii, nu doar în zonă dar și lipsa terenului de joacă pentru grădinița nr.4 din or. Călărași precum și amenajarea zonelor de interacțiune pentru toți (de la mic la mare). La fel, comisia consultativă și locuitorii orașului au menționat starea foarte proastă a terenului de sport din Stadionul Orășnesc Călărași cât și a scuarurilor / parcurilor neamenajate din zonă.

Necesitatea de a îmbunătăți calitatea acestor spații este vitală pentru dezvoltarea comunitară armonioasă, care stă la baza unei societăți puternice și sănătoase.

Figura 27, 28. Foto starea curților și a blocurilor de locuit

3.5.2 Zonele de verdeață și de agrement

Zonele verzi și zonele pentru recreere sunt de o importanță foarte mare pentru locuitorii orașului Călărași. Spațiile de agrement cum ar fi parcurile din oraș, locurile de joacă pentru copii îndeplinesc multe nevoi ale comunității locale, îndeplinind funcții de mediu, și contribuie la îmbunătățirea calității aerului și apei. În zona de revitalizare a orașului Călărași există zone de agrement, unde atât tinerii și mamele tinere cu copii cât și celelalte categorii de vârste ar putea să-și petreacă timpul liber, efectuând plimbări și alte genuri de distracții.

Aici ar trebui să menționăm că **problema** expusă de către locuitorii zonei este insuficiența locurilor de agrement amenajate. În zona centru sunt 4 scuaruri, din care nici unul este amenajat cu bănci, iluminat și 1 teren de joacă pentru copii. Celalate scuaruri sunt neamenajate.

Necesități: Ca parte a procesului de modernizare, zonele verzi și facilitățile sportive existente ar trebui să fie adaptate standardelor contemporane, iar oferta ar trebui completată cu noi atracții. Creșterea ofertei de agrement ar trebui să servească diferite grupuri sociale, inclusiv celor excluși, de exemplu, bătrânii și copiii, părinți.

Potențial:

Parcul Central, Scuarul din str. Biruinței ocupă o mare parte din zona de revitalizare și ar putea suplini parte din necesitățile locale pentru spații verzi și de agrement. Instituțiile Publice din preajmă sunt deschise spre cooperare în acest sens.

Figura 29 Foto Parcul Central or. Călărași.

3.6 Sfera tehnică

3.6.1 Infrastructura rutieră și pietonală

Problema: Zona de revitalizare este amplasată în zona de centru a orașului, cu drumuri republicane ce conectează cu alte orașe din centrul țării. Doar artera republicană a fost renovată, celelalte drumuri adiacente din zonă și din curțile blocurilor sunt în stare degradată. Trotuarele sunt într-o stare proastă, fapt ce creează multe incomodități pentru pietoni și afectează siguranța lor la trafic. Parcățile sunt neorganizate atât pe marginea drumurilor, cât și în curțile blocurilor.

Din cauza drumurilor rele, rutele de transport public evită pe timp nefavorabil să circule pe unele drumuri, creând dificultăți de deplasare.

Necesități: Este necesară reparația drumurilor adiacente, organizarea traficului și al parcarilor. Este prioritară asigurarea securității pietonilor prin amenajarea trotuarelor. Pistele pentru bicicliști ar suplini necesitățile de mobilitate urbană.

Locuitorii zonei au nevoie de asigurarea calității transportului public (cu orar stabil, rezilient la condițiile vremii).

Potențial:

Investițiile în infrastructura publică (drumuri, trotuare, piste pentru bicicliști) vor contribui direct la îmbunătățirea calității vieții în zona de revitalizare, care astfel ar deveni una atractivă pentru locuit și petrecerea timpului.

Figura 30, 31. Foto Infrastructura pietonală în Zona de revitalizare.

IV. VIZIUNEA ȘI OBIECTIVELE DE DEZVOLTARE A ZONEI DE REVITALIZARE

4.1. Viziunea de dezvoltare a Zonei de Revitalizare

La începutul anului 2024, în urma implementării PRU, în zona de revitalizare „Centru” din or. Călărași, localnicii simt îmbunătățirea calității vieții în zona în care trăiesc, comunitatea locală și oaspeții își petrec timpul într-o zonă amenajată pentru toți locuitorii zonei. Copiii și tinerii folosesc terenuri de joacă, facilități sportive și de agrement calitative care răspund tuturor necesităților. Drumurile și trotuarele din zonă sunt sigure și accesibile pentru toți. Locuitorii asigură curățenia în zona de revitalizare, sunt activi și implicați în activități sociale. Stadionul orașenesc Călărași are un Complex Sportiv multifuncțional modern și găzduiește în mod regulat evenimentele sportive. Locuitorii Zonei „Centru” creează o comunitate incluzivă puternică, sănătoasă și sunt mândri de locul în care trăiesc.

Parcurile și scuarurile sunt modern amenajate cu condiții de odihnă și recreare, mediul dedicat învățământului este unul care asigură acces egal și sigur la educație pentru fiecare copil. Accesul rutier este îmbunătățit cu drumuri și trotuare care crește calitatea vieții cetățenilor. Orașul tinde spre un mediu ecologic durabil cu colectarea separată a 70% a deșeurilor reciclabile, și reducerea emisiilor de carbon în următorii 3 ani cu 20%.

4.2. Obiectivele de dezvoltare ale Zonei de Revitalizare

Pentru a realiza viziunea de dezvoltare a Zonei de Revitalizare din or. Călărași, este nevoie de a atinge următoarele obiective strategice:

Obiectivul general al PRU al orașului Călărași este:

„Locuitorii zonei „Centru” contribuie la crearea și dezvoltarea unei comunități incluzivă, puternică și sănătoasă fiind mândri de locul în care trăiesc.

Obiectivele specifice ale PRU al orașului Călărași sunt:

OS 1 – Îmbunătățirea mediului educațional în zona de revitalizare;

OS 2 – Crearea condițiilor pentru interacțiunea socială a membrilor comunității locale;

OS 3 – Reabilitarea, asigurarea securității spațiilor publice și îmbunătățirea condițiilor de mediu în zona „Centru” or. Călărași;

OS 4 – Creșterea atractivității economice a zonei de revitalizare;

Obiectivul specific 1 *„Îmbunătățirea mediului educațional în zona de revitalizare”* se referă la îmbunătățirea stării tehnice, a infrastructurii primordiale a instituțiilor de educație din ZR. Acesta se va realiza prin implementarea proiectelor de reabilitare a infrastructurii, îmbunătățirea ofertei educaționale și consolidarea capacităților angajaților instituțiilor date.

Obiectivul specific 2 *„Crearea condițiilor pentru interacțiunea socială a membrilor comunității locale”* se referă la crearea oportunităților ca locuitorii, indiferent de vârstă, sex, stare materială, apartenență etnică, ideologie și stare fizică, să interacționeze. Acesta va fi realizat prin practicarea în comun a sportului, meșteșugăritului, grădinăritului urban, activități economice, ateliere, participarea la evenimente culturale și sportive, amenajarea spațiilor verzi și de odihnă. În acest sens, spectrul de intervenții este foarte larg, important este ca activitățile să fie realizate cu participarea locuitorilor zonei.

Obiectivul specific 3 *„Reabilitarea, asigurarea securității spațiilor publice și îmbunătățirea condițiilor de mediu în zona „Centru” or. Călărași”* se va realiza prin îmbunătățirea infrastructurii rutiere și pietonale, cât și accesele spre instituțiile publice, reabilitarea iluminatului public, spațiilor verzi, amenajarea unor platforme închise de colectare și sortare a deșeurilor.

Obiectivul specific 4 *„Creșterea atractivității economice a zonei de revitalizare”* se va realiza prin îmbunătățirea comunicării dintre mediul de afaceri și administrația publică locală, inițierea proiectelor comunitare comune pentru a crește calitatea vieții cetățenilor și îmbunătățirea imaginii zonei.

V. PROIECTE PENTRU ZONA DE REVITALIZARE. FIȘE CONCEPTUALE .

A. Proiecte de bază

Nr proiectului	N1
Titlul proiectului	Reparația Grădiniței nr. 4 cu capacitate de 350 locuri
Obiective și scopuri	OS 1; OS 2
Localizarea	Orașului Călărași, zona Centru
Instituția responsabilă	Primăria orașului Călărași
Grupurile țintă	350 de copii din orașul Călărași Locuitorii din zonă inclusiv părinții copiilor care vor frecventa grădinița. Primăria orașului Călărași
Descrierea proiectului	Proiectul vizează renovarea completă a grădiniței abandonate și asigurarea unui număr de 350 de copii pentru instituționalizarea lor și crearea noilor locuri de muncă. Proiectul prevede următoarele acțiuni: - Revizuirea și aprobarea proiectului tehnic existent; - Demararea lucrărilor de reparații conform standardelor europene, utilizând tehnologii moderne de eficiență energetică; - Noua clădire prevede spații suficiente pentru petrecerea activităților pe diferite domenii, bucătărie dotată cu utilaj modern, sală festivă amenajată cu mobilier și tehnică performantă pentru petrecerea activităților culturale; - Spațiul aferent clădirii va fi amenajat cu utilaj sportiv și terenuri de joacă pentru copii de vârstă preșcolară.
Cost estimativ	25 milioane lei
Sursa de finanțare	Bugetul local Buget național Surse atrase din exterior
Rezultate estimate	350 de copii vor avea acces egal și sigur la educație preșcolară; Diminuarea ratei absenteismului și abandonului școlar;

	Crearea noilor locuri de muncă; Amenajate spații publice incluzive pentru recreere. Grădiniță renovată și funcțională; Numărul de copii ce frecventează stabil grădinița; Numărul de locuri de muncă suplinite
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Proces verbal de dare în exploatare Rapoarte de progres și final privind derularea proiectului.
Nr proiectului	N2
Titlul proiectului	Reabilitarea rețelelor electrice interioare și semnalizării incendiare la grădinița de copii Guguță și reparație interioară a grădiniței
Obiective și scopuri	OS 1; OS 3.
Localizarea	Orașul Călărași, zona Centru
Instituția responsabilă	Primăria orașului Călărași Grădinița Guguță
Grupurile țintă	250 de copii care frecventează grădinița Angajații grădiniței Primăria orașului Călărași
Descrierea proiectului	Proiectul presupune reabilitarea rețelelor electrice interioare și semnalizării incendiilor la grădinița Guguță (în baza proiectului tehnic), inclusiv și reparația interioară capitală a grădiniței, dotarea cu mobilier și inventarului din bucătărie. Din motivul rețelei electrice vechi grădinița riscă să întrerupă activitatea prin necorespunderea tehnică a siguranței copiilor și personalului angajat.
Cost estimativ	3,5 milioane lei
Sursa de finanțare	Bugetul local Buget național Surse atrase din exterior
Rezultate estimate	250 de copii vor beneficia de condiții sigure de educație Circa 80 de angajați vor lucra în siguranță
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Procese verbale de finisare a lucrărilor Facturi și rapoarte financiare

	Proces verbal de finisare a lucrărilor
Nr proiectului	N3
Titlul proiectului	Dezvoltarea Complexului Polivalent Sportiv Multifuncțional
Obiective și scopuri	OS 2; OS 3.
Localizarea	Orașul Călărași, zona Centru
Instituția responsabilă	Primăria orașului Călărași
Grupurile țintă	16400 de cetățeni, tineri, copii, sportivi locuitori ai orașului Călărași; Circa 10 000 locuitori din regiune.
Descrierea proiectului	Proiectul presupune construcția unui Complex sportiv multifuncțional atât pentru activitățile sportive, dar și pentru menținerea sănătății precum bazin, sală de gimnastică, sală de antrenamente pentru cetățenii care nu practică sport de performanță. Săli pentru organizarea campionatelor naționale și internaționale în domeniul sportului. Primăria a alocat teren special destinat construcției acestui centru și prezența proiectului tehnic.
Cost estimativ	100 milioane lei
Sursa de finanțare	Surse Atrase, Fondul Național Bugetul local
Rezultate estimate	1 Complex sportiv multifuncțional construit și funcțional Numărul de competiții organizate Numărul de persoane care frecventează centrul Numărul de turiști
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Procese verbale de finisare a lucrărilor Facturi și rapoarte financiare
Nr proiectului	N4
Titlul proiectului	Amenajarea parcului central al orașului din str. Biruinței

Obiective și scopuri	OS 2; OS 3.
Localizarea	Orașul Călărași, Zona centru
Instituția responsabilă	Primăria orașului Călărași
Grupurile țintă	16 400 de cetățeni ai orașului, copii, tineri, bătrâni, femei Potențiali vizitatori ai orașului Călărași
Descrierea proiectului	Implementarea proiectului prevede reconstrucția și amenajarea parcului central de odihnă și agrement pentru maturi și copii, zonă activă de sport pentru tineri, zonă de joacă pentru copii, piste pentru biciclete și trotinete, amenajarea aleilor pavate, dotarea cu mobilier urban, iluminare decorativă, sădire pomi și flori. Reabilitarea căilor de acces în stil pietonal de la parc pînă la strada principală. Mobilier urban instalat pentru petrecerea activităților de recreere. Ulterior de a demara procedurile de achiziții publice cu lansarea lucrărilor de reabilitare cu promovarea acțiunilor de parteneriat. Eveniment de inaugurare a zonei de agrement reabilitată. (Prezența proiectului tehnic de executare a lucrărilor)
Cost estimativ	21 milioane lei
Sursa de finanțare	Surse atrase Bugetul local
Rezultate estimate	Oportunități pentru organizarea activităților de odihnă a cetățenilor și de promovare a modului sănătos de viață. Nivel sporit de atractivitate și climat social al zonei de revitalizare îmbunătățit. 1 parc amenajat și dotat 16400 de cetățeni au acces la odihnă și infrastructură modernă
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Procese verbale de finisare a lucrărilor Facturi și rapoarte financiare
Nr proiectului	N5
Titlul proiectului	Amenajarea scuarului din piața Unirii, str. Mihai Eminescu
Obiective și scopuri	OS 2; OS 3.

Localizarea	Orașul Călărași, zona centru
Instituția responsabilă	Primăria orașului Călărași
Grupurile țintă	16400 de cetățeni ai orașului, copii, tineri, bătrâni, femei Potențiali vizitatori
Descrierea proiectului	Amenajarea acestui spațiu împreună și după viziunea comunității va contribui la sporirea confortului, securității și atractivității zonei de revitalizare, precum și a comunicării în comunitate și cu alți locuitorii ai orașului Călărași. Proiectul prevede amenajarea modernă a scuarului central prin amenajarea spațiilor verzi, instalarea mobilierului urban, urnelor pentru gunoi, iluminat de parc, zonă activă de sport, zonă de joacă pentru copii, amenajarea Havuzului. (Prezența proiectului tehnic)
Cost estimativ	16 milioane lei
Sursa de finanțare	Surse atrase din exterior Bugetul local
Rezultate estimate	Spațiu public amenajat, cu un aspect plăcut și sigur; interacțiune pozitivă între diverse grupuri de utilizatori; 1 scuar amenajat și dotat; 16400 de cetățeni au acces la odihnă și recreare.
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Procese verbale de finisare a lucrărilor Facturi și rapoarte financiare
Nr proiectului	N6
Titlul proiectului	Reabilitarea infrastructurii de drumuri și trotuare, amenajarea parcurilor
Obiective și scopuri	OS 3; OS 4.
Localizarea	Orașul Călărași, zona Centru
Instituția responsabilă	Primăria orașului Călărași
Grupurile țintă	16400 locuitori ai orașului 150 de agenți economici Conducători auto

Descrierea proiectului	Proiectul presupune reabilitarea străzii Centrale Mihai Eminescu, porțiunea de drum și trotuare pentru acces la grădinița Guguță, Școala Primară și Liceul Teoretic " Mihail Sadoveanu". Reabilitarea trotuarelor din str. Mihai Eminescu, str. Ștefan cel Mare, str. Bojole. Reabilitarea drumurilor din cartierele zonei Centru. Îmbunătățirea condițiilor de transport ale pasagerilor.
Cost estimativ	20 milioane lei
Sursa de finanțare	Surse atrase din exterior Bugetul local Fondul național
Rezultate estimate	Drumul Mihai Eminescu reabilitat Drumul cu trotuarul de acces la școli și grădiniță reabilitat Trotuarele și drumurile din străzile principale reabilitate
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Proces verbal de executare a lucrărilor Facturi și rapoarte financiare
Nr proiectului	N7
Titlul proiectului	Construcția și amenajarea a Complexului Sportiv pe teritoriului Școlii Primare din orașul Călărași
Obiective și scopuri	OS 2; OS 3.
Localizarea	Orașul Călărași, zona centru
Instituția responsabilă	Primăria orașului Călărași
Grupurile țintă	400 de copii Școala primară 600 de elevi de la Liceul "Mihai Sadoveanu" 260 de copii de la grădinița "Guguță" Tinerii și cetățenii din zona învecinată stadionului
Descrierea proiectului	Proiectul prevede Construcția a unui teren de sport de fotbal mediu și un teren multifuncțional dotat cu echipamentul necesar, care să permită elevilor și profesiorilor să practice activități de sport și gimnastică în aer liber. Activitățile proiectului constau în: 1) elaborarea proiectului tehnic cu includerea ideii de proiect a membrilor Comisiei Consultative; 2) amenajarea terenului de fotbal mediu, baschet și loc de joacă pentru copii și a zonei de recreere pentru părinți;

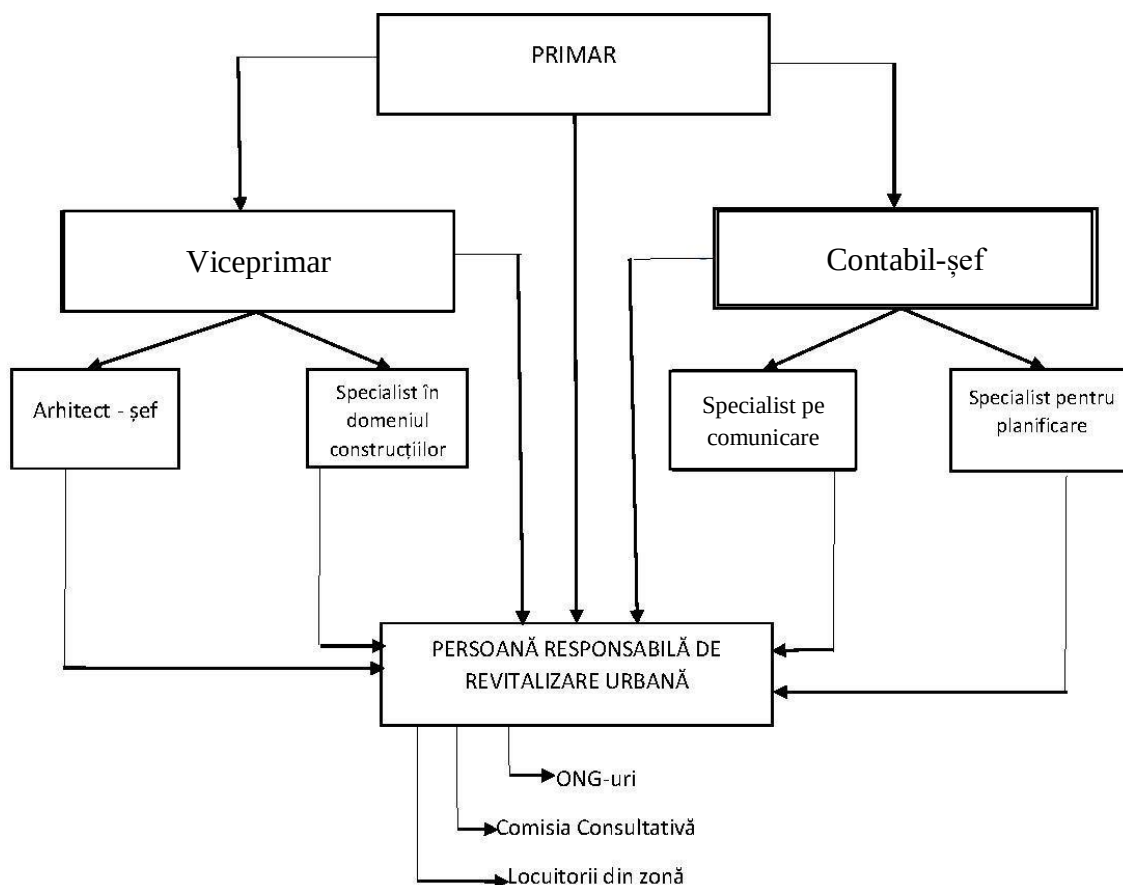
	3) instalarea panoului informativ cu privire la investițiile făcute în zonă; 4) repararea băncilor și instalarea urnelor de gunoi.
Cost estimativ	4,3 milioane lei
Sursa de finanțare	Surse Atrase din exterior Bugetul Local
Rezultate estimate	1 teren de sport multifuncțional 1 teren de sport pentru fotbal mediu 400 de copii practică activități de sport
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Procese verbale de finisare a lucrărilor Facturi și rapoarte financiare
Nr proiectului	N8
Titlul proiectului	Amenajarea Platformelor de colectare a deșeurilor menajere, colectarea separată
Obiective și scopuri	OS 3; OS 4.
Localizarea	Orașul Călărași, zona centru
Instituția responsabilă	Primăria orașului Călărași
Grupurile țintă	16400 locuitori ai orașului Primăria orașului Călărași Î.M. " Gospodăria Comunală Călărași"
Descrierea proiectului	Proiectul presupune reamenajarea platformelor de colectare a deșeurilor prin construcția de platforme închise, dotate cu tomberoane moderne cu capac pentru colectare separată, dotarea cu tehnică necesară pentru evacuarea deșeurilor, informarea și educarea populației privind colectarea separată. Dotarea platformelor cu camere video, și acces cu cartelă de plată conform contractului. Crearea cadrului legal și politici locale în domeniul managementul deșeurilor.
Cost estimativ	6 milioane lei
Sursa de finanțare	Surse atrase din exterior Bugetul Local Buget național

Rezultate estimate	13 platforme de colectare a deșeurilor reabilite și dotate 1 automobil de evacuare a deșeurilor procurat 1 campanie de informare și contractare efectuat Numărul de contracte încheiate Tone de deșeuri colectate și reciclate
Metode de evaluare (măsurare) a efectelor proiectului de revitalizare	Procese verbale de finisare a lucrărilor Facturi și rapoarte financiare

VI. CADRUL FINANCIAR, MONITORIZAREA ȘI EVALUAREA IMPLEMENTĂRII PROGRAMULUI DE REVITALIZARE URBANĂ

6.1. Managementul Programului de Revitalizare Urbană

Programul de Revitalizare Urbană al or. Călărași va fi implementat de către echipa locală din cadrul Primăriei orașului în parteneriat cu comunitatea locală, ONG-uri și instituțiile din zonă, agenți economici. Coordonatorul procesului este persoana responsabilă de Revitalizarea Urbană care va dirija procesul de implementare. Procesul include acțiuni de coordonare, comunicare, logistică, respectarea procedurilor legale atât în interiorul primăriei (direcții implicate), cât și din exteriorul primăriei (comunitate, parteneri), conform schemei de mai jos.

6.2. Cadrul financiar al Programului de Revitalizare 2022-2026

Pentru implementarea proiectelor propuse în cadrul PRU se estimează următorul buget:

Tabelul 7. Cadrul financiar al PRU (MDL)

	Surse publice			Surse private	Suma Mii lei
	Proprii (orășenești)	Naționale	Externe (finanțarea străină)		
Proiecte de bază	8 000 000	80 000 000	166 300 000	0	195, 8 mii
Suma	8 000 000	80 000 000	166 300 000	0	195,8 mii

6.3. Monitorizarea și evaluarea Programului de Revitalizare Urbană

Monitorizarea și evaluarea sunt aspecte foarte importante ale procesului de revitalizare. Monitorizarea este utilizată pentru a evalua eficiența acțiunilor întreprinse și sensul întregului proces de revitalizare. Evaluarea este o evaluare ciclică a realizării obiectivelor asumate. Monitorizarea și evaluarea proceselor de revitalizare sunt folosite pentru:

- îmbunătățirea continuă a calității implementării programului;
- asigurarea alocării eficiente a fondurilor publice prin verificarea logicii și consecvenței programului și a raționalității obiectivelor;
- îmbunătățirea proiectelor care nu sunt implementate în mod corespunzător - nu dau rezultatele dorite,
- îmbunătățirea eficienței punerii în aplicare – sunt identificate erorile și decise modificările necesare în modul de gestionare a revitalizării.

Având în vedere faptul că, programele acum elaborate vor servi pe o perioadă de 5 ani, important este, mai ales, colectarea experiențelor cu privire la modul de a implementa proiecte de succes și dacă problemele, necesitățile și potențialul au fost corect identificate și abordate.

Monitorizarea în revitalizare se compune din două elemente:

1. Monitorizarea implementării programului de revitalizare, adică monitorizarea atingerii obiectivelor programului;
2. Monitorizarea progresului în implementarea proiectelor prevăzute în program pentru fiecare proiect separat.

Persoana responsabilă de PRU din cadrul Primăriei Călărași va monitoriza implementarea proiectelor. Împreună cu echipa de lucru din primărie vor evalua progresele și atingerea scopurilor propuse și vor publica rapoarte anuale.

Monitorizarea și evaluarea se va efectua, analizând obiectivele propuse:

Tabel 8. Obiective strategice și indicatori de monitorizare

Obiective specifice	Indicatori de monitorizare
Obiectivul nr.1 <i>Îmbunătățirea serviciilor educaționale din zonă de Revitalizare</i>	- Cel puțin 4 intervenții pentru modernizarea serviciilor publice - 3 activități realizate pentru îmbunătățirea condițiilor de educație - 550 de copii au acces la servicii de educație preșcolară de calitate
Obiectivul 2 <i>Crearea condițiilor pentru interacțiunea socială a membrilor comunității locale;</i>	- 16400 de persoane care folosesc spațiul public revitalizat; - Minim 10 activități comunitare realizate;
Obiectivul 3 <i>Reabilitarea, asigurarea securității spațiilor publice și îmbunătățirea condițiilor de mediu în zona „Centru” or. Călărași;</i>	- minim 4 intervenții pentru reabilitarea spațiilor publice; - 11 platforme pentru colectarea deșeurilor menajere modernizate;
Obiectivul 4 <i>Creșterea atractivității economice a zonei de revitalizare;</i>	- minim 3 activități realizate privind creșterea atractivității economice a ZR; - 2 parcuri și scuaruri amenajate - Minim 10 acțiuni realizate privind infrastructura pietonală asigurată

Evaluarea programului de revitalizare și posibilele sale modificări

Obiectivul principal al evaluării PRU este de a avea un program viabil și cu impact. Astfel, se propune evaluarea la finele fiecărui an, cu publicarea raportului de activitate de către persoana responsabilă de proces.

Dacă pe parcursul implementării vor avea loc situații și provocări semnificative, atunci la solicitarea Primarului or. Călărași, PRU va fi revizuit și adoptat din nou de către Consiliul Orășenesc. La finalizarea acestui PRU vor fi întocmite o evaluare și rapoarte finale care vor conține rezultatele obținute și vor trasa direcții de viitor pentru a continua dezvoltarea zonei de revitalizare.

Anexe

Dizpoziția și procese verbale

**REPUBLICA MOLDOVA
RAIONUL CĂLĂRAȘI
PRIMARUL ORAȘULUI CĂLĂRAȘI**

MD – 4403, Republica Moldova, raionul Călărași,
Primăria orașului Călărași, tel. (0244)-2-27-73, tel./fax. (0244)-2-01-25

**DISPOZIȚIE Nr. 92
din 19 mai 2021**

**Cu privire la constituirea Grupului de Lucru privind elaborarea
Programului de Revitalizare Urbană a orașului Călărași**

În temeiul art. 32 alin.(1) din Legea privind administrația publică locală Nr.436/2006 privind administrația publică locală;

În conformitate cu Liniile Directoare privind revitalizarea urbană în Republica Moldova;
Avînd în vedere necesitatea creării Programului de Revitalizare Urbană pentru orașul Călărași,
în calitate de instrumente funcționale și eficiente de dezvoltare locală.

În scopul identificării și prioritizării zonelor urbane degradate din oraș, pentru crearea unui plan pentru dezvoltarea urbană integrată și sustenabilă;

DISPUN :

1. Se instituie Grupul de Lucru (GL) privind elaborarea Programului de Revitalizare Urbană al orașului Călărași

Ion Olari – primar
Dl Vladimir Susarenco – viceprimar
Dna Lilia Rața – specialist superior
Dna Raisa Smolenschi – specialist principal
Dna Angela Căpățînă-contabil-șef
Dl Preguza Nicolae – arhitect-șef
Dl Radu Ion – specialist în construcții, gospodărie comunală și drumuri
Dna Natalia Paraschiv – specialist în gestionarea patrimoniului public
Dna Elisei Lilia – consilier local
Dl Glazov Sergiu – consilier loc
Dna Apostol Maria – mediator comunitar

2. Se desemnează , Lilia Rața în calitate de coordonator al procesului de elaborare a Programului de Revitalizare Urbană;

3. Melnic Ecaterina va aduce la cunoștința publicului prezenta dispoziție și va asigura publicarea ei în Registrul de stat al actelor locale, pagina web a primăriei orașului și panourile informative.

4. Controlul asupra executării prezentei dispoziții mi-l asum.

Primar

ION OLARI

Executor: L. Rata
+373/244/26661

"APROBAT"

Primarul or. Călărași

Enclavi

semnătura

ștampila primăriei

**Proces-verbal nr.1
al grupului de lucru "Elaborarea Programului de Revitalizare Urbană,
Delimitarea pe zone"**

din 24 iunie 2021

or. Călărași

Prezenți: 8 persoane, lista se anexează

Ordinea de zi:

1. Descrierea procesului de Revitalizare Urbană, etapele conform graficului
2. Delimitarea pe zone conform Planului Urbanistic General

S-a discutat:

1. Dna Lilia Rața a salutat participanții și au venit cu informația privind scopul și obiectivele în realizarea Programului de Revitalizare Urbană pentru orașul Călărași. Revitalizarea reprezintă transformarea pozitivă a acelor părți ale orașului care sunt în criză și au nevoie de schimbări: sociale, arhitecturale, economice.
2. Arhitectul orașului a venit cu informație de delimitare a orașului conform planului Urbanistic general care este împărțit în 8 zone, dar pentru a eficientiza procesul de delimitare conform mai multor indicatori se propune ca orașul să fie delimitat în 6 zone, deoarece 2 zone sunt cu aceeași destinație:

ZONA 1 - CENTRU

ZONA 2 - INDUSTRIALĂ

ZONA 3 - NORD-VEST

ZONA 4 - VĂTĂMĂNEASA

ZONA 5 - CARABLIU

ZONA 6 - PERIFERICĂ

Grupul de lucru a studiat Planul Urbanistic General, zonele delimitate pe hartă, aranjarea geografică a zonelor, populația prezentă în aceste zone, situația economică, dezvoltarea lor socială.

S-a decis :

- 1) Aprobarea celor 6 zone delimitate ale oraşului Călăraşi după cum urmează

ZONA 1 – zona CENTRU
ZONA 2 – zona INDUSTRIALĂ
ZONA 3 – zona NORD-VEST
ZONA 4 – zona VĂTĂMĂNEASA
ZONA 5 – zona CARABLIU
ZONA 6 - zona PERIFERICĂ

Preşedintele şedinţei:

Ion Olari
numele, prenumele

[semnătură]
semnătura

Secretarul şedinţei:

Rafa Lilia
numele, prenumele

[semnătură]
semnătura

Lista participanților:

Președinte: Dl Ion Olari – primar

Secretar: Lilia Rața

Membrii Grupului de Lucru:

Dl Vladimir Susarenco – viceprimar

Dna Raisa Smolenschi – specialist principal

Dna Angela Căpățînă-contabil-șef

Dl Preguza Nicolae – arhitect-șef

Dl Radu Ion – specialist în construcții, gospodărie comunală și drumuri

Dna Natalia Paraschiv – specialist în gestionarea patrimoniului public

Dna Elisei Lilia – consilier local

Dl Glazov Sergiu – consilier local

Dna Apostol Maria – mediator comunitar

"APROBAT"

Primarul or. Călărași

ION OLARI

semnătura

stampila primăriei

**Proces-verbal nr.2
al grupului de lucru "Elaborarea Programului de Revitalizare Urbană,
Selectarea zonei degradate pentru Revitalizare Urbană "**

din 20 august 2021

or. Călărași

Prezenți: 8 persoane,(lista se anexează)

Ordinea de zi:

1. Analiza rezultatelor cantitative versus realitatea în teren, evaluarea fiecărei zone în parte, vizita în teren
2. Determinarea zonei de revitalizare urbană, identificarea zonei degradate

S-a discutat:

1. Dna Dorina Lisnic, falicitatorul Rețeau Națională de Revitalizare Urbană a prezentat datele colectate pentru fiecare zonă pe orașul Călărași, conform indicatorilor sociali, economici, de mediu, indicatorii tehnici și spațial-funcționali. Conform datelor colectate rezultă că majoritatea activităților sociale-culturale, economice, densitatea populației, mediului educațional se află concentrate în centrul orașului. Celalalte zone ale orașului sunt în dezvoltare medie, și reprezintă zone rezidențiale de case și o parte din agenți economici care concentreaza a anumită forță de muncă. Zonele vizitate corespunde cu datele colectate și situația de facto care este prezentă în fiecare zonă.
2. În urma analizei datelor și indicatorilor sociali, economici, de mediu, indicatorii tehnici și spațial-funcțional, se selectează Zona centru ca zonă degradată, care necesită revitalizare urbană. În această zonă se concentrează până la 30% din populația orașului și suprafața zonei este până la 20% din suprafața întregului oraș. Amplasarea geografică și economică a orașului scoate zona Centrală ca avantajoasă din punct de vedere a investițiilor durabile care sprijină și dezvoltarea celorlalte zone. Aici sunt localizate majoritatea instituțiilor de învățământ, medicale, securitate, instituțiile publice, piața alimentară, agenți economici, evenimentele culturale și turistice, blocuri locative.

Grupul de lucru a studiat obiectivele ședinței și a datelor colectate cu următoare decizie:

S-a decis :

- 1) Se aprobă calitatea datelor colectate pe fiecare cele 6 zone din orașul Călărași și analiza indicatorilor.
- 2) Se selectează Zona Centru, ca zonă degradată care va inclusă în Programul de Revitalizare Urbană pentru următorii 3 ani.

Președintele ședinței: Pon Clari, _____
numele, prenumele _____ semnătura _____

Secretarul ședinței: Rafa Lilie, _____
numele, prenumele _____ semnătura _____

Lista participanților Comitetului de Coordonare, la vizita zonă degradată în cadrul elaborării Programului de Revitalizare Urbană al orașului Călărași

Ion Olari, primar

Vladimir Susarenco, vice-primar

Rața Lilia, specialist

Preguza Nicolae, arhitect-șef

Natalia Paraschiv, specialist

Nadejda Corolețchi, asistent social

Ion Radu, specialist în gospodărie comunală și drumuri

Dorina Lisnic, falicitator Rețeaua Națională de Revitalizare Urbană

"APROBAT"

Primarul or. Călărași

ION ȐLARI

semnătura

stampila primăriei

Proces-verbal nr.3

**Consultarea cu cetățenii privind elaborarea Planului de Acțiuni în cadrul elaborării
Programului de Revitalizare Urbană în zona degradată**

din 7 septembrie 2021

or. Călărași

Prezenți: 29 persoane,(lista se anexează)

Ordinea de zi:

1. Informarea cetățenilor privind Programul de Revitalizare Urbană și acțiunile întreprinse până la elaborarea planului de acțiuni
2. Identificarea acțiunilor și ideilor de proiect prioritare pentru Programul de Revitalizare Urbană

S-a discutat:

1. Dna Lilia Rața, coordonatorul elaborării Programului de Revitalizare Urbană a informat cetățenii, tinerii despre ce presupune un Program de Revitalizare Urbană, care este scopul și pașii care au fost realizați pentru a crea acest Program. Cetățenii au fost informați despre modul în care a fost selectată zona de Revitalizare, cum s-au colectat indicatorii și care este impactul prezenței Programului pentru dezvoltarea localității.
2. Pentru a identifica ideile și planul de acțiuni cei prezenți au fost împărțiți în grupuri mici de lucru, unde au avut misiunea să identifice idei pentru zona de Revitalizare în următoarele sectoare: economic, social, de sănătate, cultural-educativ, sportiv, de mediu, transport, drumuri.

În urma prezentării ideilor și viziunilor de dezvoltare a zonei de revitalizare urbană au fost identificate idei comune ale mai multor grupuri:

- Dezvoltarea unei infrastructuri de sport multifuncționale care să ofere mai multe oportunități de menținerea a sănătății și diversificarea activităților sportive. Promovarea activităților de sport din Călărași prin diferite activități și infrastructură adecvată : maratoane de alergat, bazin de înot, piste pentru bicicliști, promovarea ciclismului, moto-

- cross, pârtia de ski, promovarea trotinetelor electrice, etc...
- Amenajarea parcurilor și scuarurilor, spațiilor verzi pentru o bună petrecere a timpului liber, zona de agrement pentru copii și tineri, cu o infrastructură modernă.
 - Îmbunătățirea infrastructurii de apă și canalizare, servicii moderne de managementul deșeurilor menagare, selectarea deșurilor și reciclarea acestora, amenajarea platformelor de colectare și modernizarea transportului de evacuare. Colectarea separată a deșeurilor electrice și reciclarea lor. Informarea populației și educarea acestora pentru o durabilitatea a sistemului integrat de management al deșeurilor menageje. Inclusiv compostarea deșeurilor organice. Stație de epurare a apei potabile.
 - Dezvoltarea unui transport modern cu autobuze moderne, cu potențial ecologic. Extinderea rutelor, modernizarea stațiilor de așteptare, plată electronică.
 - Dezvoltarea economică locală prin Extinderea iluminatului stradal energo-eficient și conectarea lui cu sistemul de telegestiune existent. Amenajarea parcurilor în oraș, organizarea de târguri și expoziții pentru promovarea mediului de afaceri local, atragerea investitorilor pentru crearea locurilor de muncă.
 - Crearea condițiilor de educație școlară și preșcolară prin reparația grădiniței de copii nr.4 , asigurarea accesului tuturor copiilor la educație preșcolară în condiții egale. Renovarea grădiniței Guguță sistemul de electricitate și sistemul antiincendiar, renovarea capitală interioară., îmbunatatirea condițiilor sanitare în grădinițe și școli Amenajarea unei biblioteci în aer liber.
 - Reparația drumului central Mihai Eminescu, trotuarelor din centrul orașului,

În rezultatul propunerilor cetățenilor s-a identificat următoarele domenii prioritare pentru dezvoltarea zonei Centru, ca zonă de revitalizare urbană:

S-a decis :

- 1) Dezvoltarea infrastructurii de drumuri, trotuare și amanjarea parcurilor
- 2) Crearea condițiilor de educație și îmbunătățirea infrastructurii grădinițelor
- 3) Dezvoltarea unui centru sportiv multifuncțional, amenajarea unui stadion sportiv pentru școala primară
- 4) Crearea condițiilor de odihnă și recreare în parcurile publice
- 5) Dezvoltarea managementului de gestionare a deșeurilor menajere modern și prietenos mediului
- 6) Dezvoltarea unui transport public funcțional

Președintele ședinței:

En Olari

numele, prenumele

semnătura

Secretarul ședinței:

Rafa Lile

numele, prenumele

semnătura

Primăria oraşului Călăraşi-7 septembrie, ora 14.30- 15.30

Programul de Revitalizare Urbana - Dezvoltarea unei zone degradate din oraşul Călăraşi

Lista participantilor :

Nr./o	Numele prenumele	Instituția	Date de contact Telefon ,email	Semnătura
1	Brăganca Valeria	L.T. "Vasile Alecsandri"	068060719	Brăganca
2	Gheorghe Anastasia	L.T. "Vasile Alecsandri"	060211733	Gheorghe
3	Popescu Mariana	L.T. "Vasile Alecsandri"	068930149	Popescu
4	Cojocari Glaxion	L.T. "Mihail Sadoveanu"	078009581	Cojocari
5	Rozsa Mihaela	L.T. "Mihail Sadoveanu"	079273068	Rozsa
6	Amorici Lucica	Primăria	069175852	Amorici
7	Popescu Constantin	L.T. "Mihail Sadoveanu"	049808413	Popescu
8	Deleanu Constanta	L.T. "Mihail Sadoveanu"	068442218	Deleanu
9	Elisei Leticia	L.T. "Mihail Sadoveanu"	078109162	Elisei
10	Gheorghe Silvia	L.T. "Mihail Sadoveanu"	06908904	Gheorghe
11	Popescu Ion	L.T. "Vasile Alecsandri"	069946110	Popescu
12	Bondos Nicodan	L.T. "Vasile Alecsandri"	057524771	Bondos
13	Handaru Cristina Andreea	L.T. "Vasile Alecsandri"	08147888	Handaru
14	Gheorghe Alina	L.T. "Vasile Alecsandri"	060709802	Gheorghe
15	Popescu Alina	L.T. "Vasile Alecsandri"	048428569	Popescu
16	Luca Elena	L.T. "M. Sadoveanu"	069041744	Luca
18	Popescu Andrei	TMD World Vision SRL	069570100	A. Popescu
19	Stegărescu Maxim	L.T. "Vasile Alecsandri"	060616428	Stegărescu
20	Popescu Madalina	L.T. "M. Sadoveanu"	061170868	Popescu

Programul de Revitalizare Urbana - Dezvoltarea unei zone degradate din orașul Călărași

[illegible]